

BRÁNA

iNform
uvnitř

12 | 2020

brana.cb.cz

DĚTI NADĚJE

ČEKÁNÍ NA MESIÁŠE

KŘESŤAN A MUSLIM, NEJLEPŠÍ PŘÁTELÉ NAVZDORY ROZDÍLNÉ VÍŘE

Umíte si představit, že z hodiny na hodinu musíte opustit svůj domov, abyste si zachránili život? Francis a Zac to na vlastní kůži zažili.

Zac a Francis jsou nejlepší přátelé již od dětství. Ač každý vyznává jiné náboženství, své rozdílné víry pokorně respektují a navzájem se podporují v těžkých životních chvílích. V Demokratické republice Kongo žili spokojeným životem. Francis pracoval jako taxikář a Zac měl malý obchod. Jednoho dne však jejich vesnici přepadla ozbrojená skupina. Museli znenadání opustit své domovy. Útěkem do Zambie si zachránili život. Na tyto chvíle neradi vzpomínají. Mnozí jejich blízcí, příbuzní a přátelé přišli o život. Neúprosný konflikt je připravil o všechno.

Nyní společně žijí v uprchlickém táboře Mantapala, kde lidem v nouzi pomáhá nezisková organizace CARE Česká republika. Zac a Francis však nechtějí být dlouhodobě závislí na humanitární pomoci. Rádi by se naučili místní jazyk, našetřili peníze a znovu se postavili na vlastní nohy.

„V táboře Mantapala jsem měla možnost mluvit s řadou lidí a každý má svůj příběh. To, co je spojovalo, byla ztráta životního zázemí – členů rodiny, přátel, domova, práce, a tím i většiny jistot. Spojovala je však také odvaha, s jakou vstupovali do nové životní situace – nového prostředí, kde musí budovat své životy od začátku,“ popisuje situaci v táboře Lenka Pešková, projektová manažerka CARE Česká republika. „Dobrovolníci, kteří prošli školením CARE, se naučili základy zednických prací – mohou tak začít své drobné stavební podnikání. Školení mají zdarma, na oplátku postaví přístřešky těm, kdo to sami nevládnou. Například matkám samoživitelkám nebo starším lidem. Největší radostí bylo sledovat, jak dobrovolníci vyrobili svou první cihlu a vyměřili základ domu pro staršího pána, který při útěku ze své vesnice ztratil celou rodinu.“

Jak CARE v Mantapale dále pomáhá? V táboře, kde na jednom místě žije přibližně 15 tisíc obyvatel, chybí dostatečné hygienické zázemí. Lidé zde navíc žijí v provizorních nevyhovujících stanech. V důsledku toho trpí nejvíce děti a ženy. Nedostatek obydlné a latrín má za následek nízkou úroveň hygieny a zvyšující se riziko přenosu nakažlivých nemocí. Společně s dobrovolníky tu proto CARE buduje betonové latríny a bezpečné přístřešky z ekologicky vyráběných nepálených cihel.

Obyvatelé tábora se nejvíce obávají hladu a nedostatku potravin. Většina z nich jí maximálně 2x denně. Místní komunitu i lidi žijící v táboře podporuje CARE v ekonomické soběstačnosti pomocí zakládání spořicíh kooperativ. Mantapala je již v tuto chvíli zavedenou osadou a je žádoucí, aby se její obyvatelé stali finančně nezávislými a dokázali samostatně zajišťovat potraviny pro sebe i svou rodinu.

Podle Globálního indexu hladu je Zambie pátou nejhladovější zemí na světě a dvě třetiny jejích obyvatel žijí v chudobě. Lidé se musejí potýkat s ničivým suchem, výrazným poklesem produkce potravin a nedostatkem pitné vody. CARE pomáhá zlepšit životní podmínky a soběstačnost 5800 obyvatel zambijského tábora Mantapala i hostitelské komunity. Do aktivit projektu zapojuje CARE i místní uprchlickou komunitu. Její členové se aktivně podílejí na zlepšení vlastní životní situace, ale i na zlepšení životních podmínek okolí. Projekt byl financován Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a dárčí CARE Česká republika.

Podpořte spolu s námi statečné lidi na cestě k soběstačnosti.

www.balikyprozmenu.cz

“DMS CARE 90” na číslo 87 777

Projektová manažerka CARE ČR Lenka Pešková se Zacem a Francisem. ©Lenka Pešková / CARE

Z OBSAHU

- 4 Slovo**
Ježíš je nám blízko
- 6 Rozhovor**
Jiří Pavlica:
Stavět mosty má smysl
- 12 Téma**
Čekání na Mesiáše
- 20 Rodina**
Celým srdcem
- 24 Povídka**
Jak andělé odnesli Pradu
- 28 Diskuze**
Covid pozitivně

PŘÍŠTĚ

Zakládání nových sborů

Petr Dvořáček a kolektiv autorů

TIRÁŽ

BRÁNA, evidenční číslo E 5080
12/2020

Ročník Bratrské rodiny 52, Českobratrské rodiny 77

Vydavatel – Církev bratrská, Soukenická 1193/15,
110 00 Praha 1, IČ 00445215

Vyšlo 6. 12. 2020 – Vychází 10× ročně, cena 46 Kč

Šéfredaktor – Bronislav Matulík – bronislav.matulik@cb.cz

Výkonná redaktorka – Ing. Eva Čejchanová – eva.cejchanova@cb.cz

Redakční rada – Mgr. Kateřina Korábková – Mgr. Radislav Novotný

Mgr. Martin Srb – Bc. et Bc. Pavla Lioliasová – redakce.brana@cb.cz

Editorka a korektorka – Bc. Anna Duchková

Výtvarník – Ondřej Košťák

Grafický styl a sazba – Judita Košťáková ml.

Správce webu a sociálních sítí – Bc. Kamila Beranová

Web – brana.cb.cz

Inzerce – inzerce.brana@cb.cz

Tisk – Grafotechna Plus, s.r.o.

Distribuce pro zrakově postižené v elektronické podobě:
szp@scps.diakonie.czPředplatné – u sborových distributorů nebo na adrese
distribuce.brana@cb.cz, tel.: 273 136 629Pro sponzory časopisu – číslo účtu: 1938904339/0800,
(zpráva pro příjemce: Dar pro časopis BRÁNA)Použité fotografie jsou z archivu časopisu BRÁNA,
není-li uvedeno jinak.

Milí čtenáři,

na jednom serveru jsem se dočetl titulek „Zatím raději neplánujte Vánoce“. Třebaže se varování týkalo především nákupu vánočních zájezdů, říkal jsem si, že je to dobrá rada pro každého, protože Vánoce už naplánované jsou! Díval jsem se do kalendáře a jsou naplánované dokonce i na příští a další roky, takže si s Vánoce opravdu nemusíme dělat vůbec žádné starosti.

Snad jen s tím, jak je prožijeme v čase, který zrovna nepřeje naší spotřební a konzumní kultuře, do které jsme ponořeni. Ale třeba právě proto je prožijeme nově, jinak a s větší duchovní i mezilidskou hloubkou. K tomu nám nakonec paradoxně pandemická krize může pomoci. Ale zpět k naplánovaným Vánocům, které budou podle všeho prožité odlišně než ty předešlé.

Vánoce nám totiž už před mnoha staletími naplánovali naši církevní otcové, když přeznačili pohanský kalendář a stanovili pravidla církevního roku. Svátky jsou totiž velmi užitečné, protože živá křesťanská tradice věřícím lidem pomáhá a umožňuje během roku prožít všechny důležité události spásy, které začaly narozením Krista a vyvrcholily jeho ukřižováním a vzkříšením.

Tím se dostáváme ještě o kus dál do předkřesťanské minulosti, ba dokonce do lidské prehistorie, kdy sám Hospodin naplánoval Vánoce. Neboť příchod Božího Syna na svět byl v záměru nebeského Otce od doby, kdy jsme se my lidé rozhodli jít vlastní cestou a podle rady pokusitele si sami určovat normy dobra a zla.

Takže Vánoce budou, jsou v Božím i našem plánu. Proto vám, milí čtenáři, přejeme jejich požehnané prožití. Jednak v rodinách, ale také, bude-li to možné, v našich sborech. A přejeme vám také požehnané čtení vánočních esejů o dětech naděje při čekání na Mesiáše. Možná si u toho uvědomíte, že i vy jste kdysi byli spolu se svými maminkami v naději. Sice se pak ukázalo, že mnohé naděje do vás i do mě vložené selhaly, ale to nás nakonec nemusí uvádět do malomyslnosti, protože alespoň jedno jediné dítě, jeden jediný člověk nezklamal matku ani otce, toho nebeského či adoptivního na zemi – Ježíš Nazaretský.

To stojí za to, abyste oslavili letošní Vánoce třeba i novou písničkou, kterou jsme pro vás připravili: „Sláva buď Bohu na výsostech.“

BRONISLAV MATULÍK

Lukáš 2,9-12

JEŽÍŠ JE NÁM BLÍZKO

text LUKÁŠ SKALA ilustrace BRÁNA

Příběh se odehrává v Římské říši, v provincii zvané Judea. Na první pohled, v prvních verších, se zdá být obyčejný. Vidíme příběh jednoho mladého manželského páru Josefa a Marie, kteří si jdou splnit svoji občanskou povinnost dát se zapsat do Betléma podle nařízení císaře Augusta. Situace nebyla jednoduchá, město Betlém bylo vzdáleno od Nazareta přibližně 150 kilometrů, což v tehdejší době byla cesta na několik dní. Navíc Josefova manželka Marie byla už v pokročilém stádiu těhotenství. Když konečně dorazili do Betléma, objevily se dva problémy – na Marii přišly porodní bolesti a, co bylo horší, nikde se pro ně nenašlo místo pod střechem.

Pokud bychom se vžili do role Josefa, zjistili bychom, že jeho pozice nebyla vůbec jednoduchá. Na jeho manželku přišly porodní bolesti a on se pro ni snaží najít nějaké komfortní, bezpečné místo jako každý milující manžel pro svou manželku. Tato situace vyvolává obavy, které si snad připouštěl i Josef. Kde jeho žena porodí? Kde přečkají noc, kam složí hlavu? Co bude...? Pro mladý manželský pár to nevypadá vůbec slibně. Věřím, že Josef v tuto chvíli udělal to samé, co by udělal každý křesťan – modlil se k Bohu, prosil ho o pomoc.

Marie porodila a dítě položila do jeslí. Díky naší vánoční tradici máme dnes zkrácené představy o tom, v jakém prostředí se Ježíš narodil. O Vánocích vidáme hezky osvětlené a naaranžované betlémy, kde se Josef a Marie sklánějí nad právě

**Vtom před nimi stanul
Hospodinův anděl a ozářila je
Hospodinova sláva.
Hrozně se vyděsili, ale anděl
jim řekl: „Nebojte se! Hle,
zvěstují vám velikou radost pro
všechny lidi. Dnes se vám ve
městě Davidově narodil Spasitel
– váš Mesiáš a Pán. A toto vám
bude znamením: najdete děťátko
zavinuté do plenek,
ležící v jeslích.“**

narozeným Ježíšem. Jenže ve skutečnosti to nebylo tak ideální, jak bychom si představovali. Ježíš se nenarodil jako většina z nás ve sterilním prostředí nemocnice, ani jako většina židovských dětí doma v nějaké místnosti. Bylo to na nevoňavém místě u zvířat a byl položen do jeslí, na místo, kde se zvířata krmila.

Pokud bychom v této části skončili, byl by to jen příběh obyčejného dítěte a jeho rodičů s těžkým údělem. Jenže tento příběh má ještě překvapivé pokračování.

V té krajině byli pastýři se svými stády, která hlídali jako obvykle. Když je potkalo velké překvapení. Objevil se před nimi anděl a oznámil jim: „Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově.“ A dále tam byl nebeský gospel složený z andělů zpívajících: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.“ Tato pasáž je pro nás důležitá, protože nám blíže identifikuje dítě, které se narodilo. Zjevil se snad někdy na počest nějakého dítěte zástup andělů, kteří radostně chválili Boha? Nikdy předtím a ani potom.

Navzdory podmínkám, kde se dítě jménem Ježíš narodilo, bylo oslaveno majestátně, jako žádné dítě na této planetě. Je jasné, že není jen tak obyčejné. Pastýři od anděla slyší zprávu, která naplňuje Božího zaslíbení. Narodil se Spasitel – Vysvoboditel od věcí, které omezují a svazují. Narodil se Kristus, Boží pomazaný Král, který bude spravedlivě vládnout. Narodil se Pán – Bůh zjevený v těle. Pastýři nám podávají svědectví o zrození

osoby zcela klíčové nejen pro ně, ale i pro celé lidstvo. Boží Syn byl tady na zemi u nás poprvé oslaven. Nyní toto dítě lze vidět jinak. Bude pevným bodem, útočištěm a zachráncem pro každého, kdo se mu odevzdá. Ve světle evangelia se Ježíš Kristus narodil pro každého z nás osobně.

V prvních verších jsme se dozvěděli o těžkých podmínkách před a těsně po narození Ježíše a v těch následujících o jeho božsky majestátním oslavení. Vnímám to jako kontrastní pasáže.

Nabízí se tady otázka: Proč se tak vzácně oslavené dítě narodilo chudému manželskému páru v tak nuzných podmínkách? Proč to Bůh tak zařídil a je vůbec takové narození důstojné pro Spasitele lidstva?

V obecné představě židů měl přijít Spasitel z domu Davidova jako ideální vládce, který vysvobodí Izrael z područí pohanů a bude spravedlivě vládnout mezi všemi národy. Bude dosazen samotným Bohem a nastolí světový pořádek a mír. Jen stěžít by si tehdy někteří židé dokázali představit narození mesiáše tak, jak je popsáno v našem textu. Boží představy bývají dost často odlišné od těch našich, tedy i od obecné židovské představy mesiáše. Stejně tak jako jeho narození bylo jiné, bude jiná i jeho vláda. Dosáhne zcela jiných rozměrů, než bylo očekáváno. Tento židovský Král je na rozdíl od jiných židovských králů jedinečný svým charakterem. Král jménem Ježíš Kristus se k lidem sklonil nejnižší, jak mohl. Už od malička vzal na sebe podobu služebníka, který chce být lidem blízko.

Řekl bych, že pastýři měli nemalé starosti. Chránili svá stáda před vlky, hledali pro ně vhodné pastviny a někdy museli bojovat dokonce i o svůj život. Tito lidé byli Bohu nejotevřenější a spolehnali se na něj. Když se později přišli podívat k jeslům a viděli malého Ježíše, jak jim zvěstovali andělé, dostalo se jim od Boha povzbuzení. Nejsou sami, protože sám Bůh k nim přišel v lidské podobě, je jim doslova nadosah. Je to Bůh, který jim rozumí, ani on nebyl už

od malička ušetřen nesnází. Pastýři byli vděční a chválili Boha.

Od pádu člověka už nikdy svět nebyl bezstarostným. Každá doba přináší své. Z příběhu vidíme, že Josef s Marií prožívají nesnáze s cestou a s narozením Ježíše. Pastýři mají starosti se svými stády, drží nad nimi noční hlídku. I my se ve své době potýkáme s mnohdy nemalými starostmi, nesnázemi, které jsou součástí našeho lidského bytí. Pokládáme si stejně jako Josef otázky, na které si sami nedokážeme odpovědět. Každý z nás osobně řešíme různé věci, které se nás dotýkají. Možná bychom si dokázali představit život jednoduší, ale takový zkrátka není.

Vnímám, že tento dávný vánoční příběh je povzbuzením i pro nás. Kristus se inkarnoval do člověka, který prožil

na zemi kus svého života. Jsme ujištěni, že nám rozumí a chce nám být blízko. Dokonce tak blízko, že se později na kříži ztotožnil s naším hříchem, kvůli kterému prožil smrt. Pokud jsme mu v našich životech otevřeni, jsme lidé Božího zalíbení. Můžeme prožívat v různých nelehkých situacích Boží blízkost v podobě Ježíše Krista a očekávat na jejich řešení Božím způsobem. Kristus je ten, který nám navzdory různým okolnostem dává svůj pokoj.

Nakonec máme v Kristu Ježíši vyhlídky na lepší život. V této víře můžeme vnitřně prožívat radost, i když se nám zrovna moc nedaří. Přijde den, kdy se s ním každý z nás osobně setká tváří v tvář. Potom budeme moci osobně oslavovat našeho Pána a Krále, až navěky.

LUKÁŠ SKALA (1980)

Jmenuji se Lukáš Skala, narodil jsem se v Písku v jižních Čechách. Působil jsem ve sboru CB Písek v Tyršově ulici, kde jsem byl osloven s nabídkou služby do Veselí nad Lužnicí, kterou jsem přijal. Nyní jsem vikář na tábořské stanici ve Veselí nad Lužnicí, kde se svojí rodinou bydlím.

Tento vánoční příběh je pro mne fascinující. Jsme svědky zlomového okamžiku, kdy došlo k naplnění Starého zákona. Sám Bůh, zejména skrze proroky, zaslubuje příchod Mesiáše. V příběhu vidím Boží moudrost ve způsobu, jakým to udělal. Myslím, že křesťanství je unikátní v tom, jak se Bůh lidem zjevil. Není to nějaký imaginární Bůh, který by navíc s člověkem nechtěl mít nic společného. Naopak. Má skutečnou lidskou podobu v Ježíši Kristu, na kterého si mohli pastýři a mnozí jiní sáhnout.

Kristus nelpěl na svém Božství a přišel k nám na zem pro nás zcela přirozeným a pochopitelným způsobem. Narodil se tak jako každý z nás. I přesto, že byl oslaven nebeským zástupem, na svět přišel nenápadně. Ježíš byl zde, aby s námi na chvíli sdílel náš úděl lidského bytí. Působil tady od svého narození až po dospělost. Díky němu jsme mohli lépe poznat Boží charakter, který se v něm nesporně projevoval. Pokud bychom se ohlédli do minulosti, viděli bychom, že jeho sláva stále roste. Křesťanství, jehož ústřední postavou je právě Ježíš Kristus, je největším světovým náboženstvím. Bůh díky narození Ježíše potvrdil, že jsme skutečně jeho obrazy, ač porušení hříchem. Právě později v Ježíši můžeme najít dokonalý obraz neporušeného lidství, ke kterému bychom v něm měli také dojít.

STAVĚT MOSTY MÁ SMYSL

ptala se EVA ČEJCHANOVÁ foto MAREK MALUŠEK

V naší zemi možná není nikdo, kdo by neznal jeho skladby, jeho hlas. Provázely nás v dobách totality, znějí z médií a plní koncertní prostory dodnes. O životě, o hudbě, o Vánocích i o Bohu vypráví charismatický muzikant a do hloubky duše člověk Jiří Pavlica.

Máte talent od Boha a tuhle hřivnu jste dál rozvíjel studiem a tím, že jste jí (asi bez nadsázky) zasvětil život. V rodině máte několik výjimečných hudebních osobností – dědeček známý kapelník Josef Slezák, bratr hrál ve švédské královské filharmonii. Jak jste měl dětství? Vyrostl jste s houslemi v rukou?

Stručně bych mohl říct: ano, dětství jsem měl krásné a vyrůstal jsem v harmonické rodině. Tím by mohlo být řečeno vše. Ale důležité je, z čeho se takový obrázek šťastného dětství skládá. Vždyť jsme neměli nadbytek materiálních statků a současně byla naše rodina na druhém břehu proti tehdejší oficiální ideologii moci. Tajemství šťastného dětství spočívalo v něčem úplně jiném – v příkladu a síle rodičů, kteří byli nám dětem vzorem svojí pracovitostí, morálními postoji a duchovními jistotami. Dřeli od rána do večera, ale přesto našli čas a sílu na společné chvíle v rodinné pospolitosti, nejčastěji pak s písničkami a muzikou. Každý jsme hráli na nějaký nástroj, zpívat uměl každý, zkrátka, bývalo vesele a radostně.

Dovedl byste si představit svůj život bez hudby?

Určitě ne. Asi by to byl úplně jiný život a my bychom dnes hovořili o něčem jiném, pokud bychom spolu vůbec hovořili.

Jste především vynikajícím profesionálním houslistou, ale lidé mají vaše jméno už asi natrvalo spjaté se skupinou Hradišťan, kde jste od svých 25 let uměleckým vedoucím. Vnímáte Hradišťan jako svoji životní lásku, nebo jsou vaší láskou housle a Hradišťan do toho jen dlouhodobě zapadl?

Ono se to vzájemně prolínalo, ale pravdě je blíž to, že jsem toužil věnovat se hudbě a shodou okolností jsem vyrůstal v době a v prostředí, které mi umožnilo spojit své síly s Hradišťanem. Dnes už jsme dvě neoddelitelná jména, ale mnohokrát jsem si říkal, že mě události předbýhaly a věci se řídily jaksi samy. Ale nikdy jsem toho nelitoval, především jsem se snažil pracovat na poli, které mi bylo tak trochu souzeno. Vyzkoušel jsem si nejrůznější experimentální spolupráce s hudebníky či tělesy různých žánrů, ale vždy jsem potřeboval mít jakousi jistotu, že jsem někde doma, že stojím nohama na zemi – že se prostě v tomto čím dál tím složitějším a bezbřehém světaběhu neztratím. Proto jsem nikdy neopustil tuto zemi a také jsem nikdy nepřestal vycházet z kořenů její kultury.

Lidé téhle země pořád získávají z toho, že jste zůstal. Jak to s Hradišťanem začalo?

Do tehdy amatérského Hradišťanu jsem přišel v sedmdesátých letech jako středoškolský student, kterému se splnil sen zahrát si s touto věhlasnou kapelou – všichni byli vynikající a ostřílení hudebníci, se všemi klady i nešvary. Ale postupem času, to už jsem studoval konzervatoř v Brně a také muzikologii na Univerzitě Palackého v Olomouci, jsem stále víc přemýšlel o tom, jak by se měl takový soubor dál rozvíjet, kam by měl směřovat, jak by se mohl vyvíjet tento hudební žánr... Samozřejmě mě ovlivnilo vše, co jsem byl schopen v té době stíhat – hostoval jsem s Petrem Ulrychem a skupinou Javory, jejímž členem jsem se stal ještě před dokončením fakulty, hrál jsem též v tehdejší Slováckém symfonickém orchestru v Uherském Hradišti a také s nejrůznějšími kamarády z oblasti nově se rozvíjející folkové scény.

Působil jste i v hudebních formacích Salvia, Ad lib Moravia a Talant. Co vás vedlo k jejich zakládání?

To už se posouváme v čase. Každá z uvedených skupin vznikla v úplně jiné době a plnila výrazně jinou funkci. Skupinu Salvia (bylinka, která má léčit) jsem založil v první polovině osmdesátých let jako mladou odnož Hradišťanu – přesněji, kam už jsem nemohl dosáhnout s Hradišťanem, tam jsem

se mohl svobodně realizovat s malou skupinou Salvia. Žánrově jsme směřovali k folku a pro mě to byla příležitost se realizovat autorsky. Nahrávky jsou v archivu Českého rozhlasu Brno nebo na vinylové desce. Tehdy vznikly mnohé z písní, ke kterým jsem se později vrátil i s Hradišťanem. A tehdejší mladí – zpěvačka Alice Holubová, cimbalista Milan Malina a klarinetista David Burda – jsou členy Hradišťanu dodnes.

Skupina Ad lib Moravia už je z počátku let devadesátých a byla o něčem jiném. V té době jsem už měl za sebou spolupráci s mnohými folkovými osobnostmi – s Žalmanem Lohonkou, Vladimírem Mertou, Vlastou Redlem a dalšími, ale také s orchestry a hudebníky z oblasti vážné hudby, a toužil jsem zcela programově pokračovat ve stavění mostů mezi žánry. Nevyhýbal jsem se ničemu, ani rocku nebo jazzu. Z tohoto podhoubí vyrostla spolupráce s jazzmanem Emilem Viklickým, se kterým nás spojovala také touha realizovat se v oblasti moderní (soudobé) vážné hudby. Vytvořili jsme základní trio Viklický – Pavlica – Lapčíková, příležitostně rozšiřované na kvintet s kontrabasistou Františkem Uhlířem a bicisty Josefem Vejvodou nebo Laco Toppem. Bylo to období hledání, zachyceno je na CD Prší déšť. →

JIŘÍ PAVLICA (1953)

Houslista a hudební skladatel. Vystudoval hudební vědu a teorii kultury na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, obor housle na konzervatoři v Brně, soukromě kompozici u Jaroslava Krčka a skladbu na JAMU. Od roku 1970 působí v souboru Hradišťan, jehož je už 42 let uměleckým vedoucím. Je držitelem pěti zlatých desek a jedné platinové (za album O slunovratu).

A konečně skupina Talant (staroslověnsky hrívna) vznikla o dalších deset let později, v době, kdy jsem měl pocit, že už jsem s Hradišťanem vyzkoušel všechno, včetně spolupráce s Japoncem Yas-Kazem nebo jihoafrickým Dizu Plaatjiesem a našimi nejlepšími symfonickými tělesy. Tento projekt s Talantem jsem nedotáhl do tvaru profilového CD, to jediné mě mrzí, ale v osobním archivu mám pár nahrávek z koncertů.

Splnily tyto skupiny poslání, se kterým jste do nich vstupoval?

Doufám, že ano. Ničeho z toho jsem nelitoval. Vždy mě to posunulo a snad to přineslo něco zajímavého i posluchačům.

V osmdesátých letech jste vedl „svobodné povolání“. V čem se liší Jiří Pavlica – „podnikatel za totality“, s tím současným?

To jsou dva nesrovnatelné světy, a to jak v rovině osobní, tak i celospolečenské. Byl jsem hodně mladý a být „ve svobodném povolání“ hned po promoci přinášelo mnohá úskalí. Naštěstí jsem to brzy pochopil a sám od sebe jsem zatoužil po vnitřním řádu a pevném zaměstnání. Proto jsem po dvou letech „volné nohy“ nastoupil do hudební redakce ČRo Brno. Zde jsem pracoval čtrnáct let a teprve pak jsem odešel definitivně do „svobodného zaměstnání“. Ale to už jsem věděl, jak s volným časem zacházet a jak si ho vážit.

Stejně tak byla diametrálně rozdílná situace v rovině celospolečenské. Být za totality svobodným umělcem bylo sice lákavé, ale velmi problematické při každé silniční kontrole, při každé návštěvě na úřadech apod. Zkrátka, bylo to cosi divného a podezřelého, protože v té době byl každý takový v očích státních úředníků potenciálním nepřitelem socialistického zřízení. V roce 1994, kdy jsem definitivně svobodně odešel z rozhlasu, byla nádherná doba rozletu a objevování nových možností a spoluprací. Otvíral se nám celý svět a každý, kdo nebyl líný a chtěl poctivě pracovat, kdo měl nápady a odvalu své sny realizovat, je mohl opravdu uskutečnit. Byla to svobodná, krásná a šťastná doba! Škoda jen, že

ji zdevalovali ti, kteří už tenkrát plánovali, jak ty poctivé a příčinlivé okrást. A jejich zkažené ovoce sklízíme dodnes.

Kdy bylo definitivně rozhodnuto, že se budete žít hudbou?

Hudebníkem jsem chtěl být snad odjakživa, ale teprve život sám ukázal, co bylo z mých představ k uživení sebe a svých blízkých, a co ne. Například mi přicházely do života nejrůznější výzvy, které jsem s nejlepším uměleckým svědomím zrealizoval, ale teprve časem se ukázalo, že byly

MŮJ ŽIVOT SE ŘÍDÍ NĚKDE JINDE. NA MNĚ JE, ABYCH SE NAUČIL TOMUTO HLASU NASLOUCHAT.

úspěšné nejen umělecky, ale i komerčně. To byl případ už mé první gramofonové desky. Byla vojna u Slavkova, kterou tehdy v roce 1982 nabízelo vydavatelství Panton jako „neprodejnou“ za 27 korun. Ale v okamžiku, kdy se o téma napoleonských válek začali zajímat Francouzi, Belgičané a další příznivci Napoleona, stalo se album úspěšným a cenami ověřeným projektem. A tato úspěšnost se pak promítla do další mé práce a mého profesního života. A takových „požehnaných“ příhod mě potkalo víc. Současně ale musím říct, že jsem se nikdy programově nepohyboval v oblasti showbizynusu. Prostě jsem měl štěstí, dělal jsem podle svého srdce a tu a tam se stalo, že se moje práce setkala s větším ohlasem posluchačů.

Takže požehnání, nebo štěstí?

Věřím, že požehnání, ale k tomu také kousek obyčejného člověčího štěstí. Vždycky

jsem měl pocit, že se můj život řídí někde jinde a na mně je, abych se naučil tomuto hlasu naslouchat. A když se nedařilo, nepsvádět to na Pána Boha.

Folklor a lidové písničky tvoří zásadní část hudby, které se věnujete. Jste vlastenec?

Být vlastencem se dnes stává součástí politické rétoriky a s tím opravdu nechci mít nic společného. Jsem ten, který miloval a miluje svou vlast, svůj národ a jeho kulturu. Ale přiznám se, že v posledních letech mé přesvědčení o morální kvalitě a síle národa dostává povážlivé trhliny. Je mi z toho smutno, ale nikdy jsem z této země neemigroval, na rozdíl od mého staršího bratra, který měl tuto zemi a její kulturu opravdu rád, ale nedokázal zde žít.

Jak komunisté snášeli prostým lidem oblíbeného umělce, který zpíval o Bohu? Neměl jste problémy?

Ale samozřejmě že měl. Příklady by bylo hodně, jak se s různými písněmi zacházelo, jak se cenzorovi předhodilo tučnější sousto, aby proklouzlo něco nenápadnějšího. Dnes je to spíš úsměvné, ale tato doba nesvobody a lži byla ve své podstatě ošklivá a hnusná. A zákeřná jako rakovina.

Z vašich slov je cítit tíha života v totalitě. Mluvíte o účtě k času i o možnosti emigrace. Nelitujete let strávených tady, když jste je mohl strávit v nějaké svobodné zemi?

Nikdy jsem toho nelitoval, byl jsem o svém rozhodnutí pevně přesvědčen, protože v pořadí důvodů, proč jsem odešel – a na rozhodnutí jsem měl tehdy jednu noc – bylo moje vlastní já až na třetím místě. Byli tu mně nejbližší lidé, které bych svým odchodem osudově zranil nebo zničil... A to jsem udělat nemohl.

Jste také moderátor – byl jste redaktorem hudebního vysílání Československého (Českého) rozhlasu a v současnosti jste na TV Noe moderátorem pořadu Jak potkávat svět. Slyšel jste mnoho osobních svědectví.

HRADIŠŤAN

Jiří Pavlica začal v souboru působit ve svých sedmnácti letech, o osm let později se stal jeho uměleckým vedoucím. Dnes Hradišťan hraje ve složení Josef Fojta, Milan Malina, David Burda, Milan Gablas, Jiří Pavlica, Alice Holubová a Roman Gill.

K čemu jste došel? Jak potkávat svět, aby mu člověk rozuměl a aby v něm potkal i smysl svého vlastního života?

Došel jsem k mnoha poznáním, vždyť jen pořadů na TV Noe jsme natočili 80 dílů. Při jakékoliv spolupráci s druhým člověkem je důležitý dar empatie a umění naslouchat jeden druhému. Bez tohoto umění nemůže vzniknout opravdový a upřímný dialog. Snažím se o to, snad se mi to občas daří. A postupem času jsem pochopil, že v životě mají smysl ty nejzákladnější hodnoty, jako jsou láska, pravda, víra, naděje... Toužím hledat harmonii v sobě, ve vztahu s druhými lidmi a přírodou kolem nás, a nejvýš s Pánem Bohem nad námi.

Podělte se, prosím, aspoň o jedno poznání, které vás osobně někam posunulo...

Všech hostů v tomto pořadu se ptám na jejich životní krédo. Síla výpovědi každého z nich je v jejich prožité zkušenosti a osobní pravdě, která se mi těžko tluče. Ale snad jeden příklad za všechny od Jiřího Suchého: „Křivá hůl vrhá křivý stín, nesnažme se narovnávat stín...“

Na co z toho, s čím jste se při moderování setkal, nikdy nezapomenete?

Mnohé z moudrých výpovědí zralých mistrů, jakými jsou Jaroslav Krček, Alfred

Strejček, Dušan Holý, Luděk Munzar, František Novotný, Jiří Suchý a řada dalších, na to se nezapomíná. V tuto chvíli se moc omlouvám ženám, že jsem do výčtu žádnou nezařadil, protože opomenout některou z dam by bylo opravdu neslušné.

Studoval jste housle i skladbu. Dřív než jako zpěvák a houslista jste ale začal tvořit vlastní skladby. Čím se vy sám cítíte být víc?

Domnívám se, že nejdřív jsem byl vidět jako interpret a teprve potom vnímán jako autor. Myslím, že u posluchačů a diváků to tak prostě funguje. Patřím k těm šťastným, kteří milují to, co dělají, ať už je to hra na nástroj, zpěv, nebo komponování. Vzájemně se to doplňuje a mě to naplňuje.

Která vaše skladba je vám nejbližší a proč?

Nemám takovou, většinou je to vždy ta poslední, ale časem se to proměňuje. Samozřejmě vím, že čekáte, že to bude Modlitba za vodu nebo Missa brevis. Proč ne. Ale momentálně žiji úplně něčím jiným.

Čím?

Pandemií a starostmi o rodinu, ale kromě toho se snažím pracovat. Dokončuji svůj 2. smyčcový kvartet „Mé srdce je připraveno, Bože“, který vzniká na motivy

starozákonních žalmů. Vybral jsem si ty nejradostnější a předsevzal si, že je naplním radostnou a povzbuzující hudbou, což je v současné době dvojnásob obtížné. Ale snad mi bude dopřáno...

Kromě moderních skladeb, bez toho že byste se vymezoval jedním žánrem, zpíváte texty i ve staroslověnině, zpracováváte historické motivy, křísíte hudbu minulosti. Ovládáte staroslověninu, nebo se její znalost u vás pohybuje v hranicích textů konkrétních písní?

Pokud chci komponovat na texty cizích jazyků, je nutné se s nimi seznámit, znát význam slov, a především jejich rytmus a systém přízvukových a nepřívukových slabik. Například každý staroslověnský text jsem vždy konzultoval s prof. Radoslavem Večerkou, který mi jej přečetl, přeložil, vysvětlil výslovnost a akcenty jednotlivých slabik. Samozřejmě textům rozumím, umím je přečíst a přeložit, ale plynule sám od sebe bych staroslověnsky novou větu nestvořil. A tak je to i s texty ve starořečtině, hebrejštině, latině...

Proč je pro vás historie tak důležitá?

Protože v poznání toho, co bylo před námi, můžeme najít odpovědi na problémy, které →

nás trápí dnes. Historickou kontinuitu a znalost kontextů považuji za velmi důležitou. To jenom pýcha současného světa si myslí, že jsme nejchytřejší. Ve své zaslepenosti nevidí, že ti před námi byli v základních otázkách lidského bytí a jeho smyslu moudřejší než my.

Stavíte mosty mezi žánry, a tím také mezi lidmi navzájem, ale i mezi lidmi a Bohem. Jaké to je, být „stavitelem mostů“ a vidět setkávání toho a těch, kdo by se bez vašich mostů nesetkali?

Je to krásný pocit a radost. Stavět mosty má smysl, jen je důležité, abychom šli s nabídkou lásky vždy jako první.

Díky hudbě jste procestoval celý svět. Kde vám byli lidé srdcem nejbliž?

Všude na světě jsou lidé dobří a zlí, emocionálnější a racionálnější, nic nového pod sluncem. Obecně bych řekl, že je mi dobře tam, kde více funguje domluva očí a srdce než okázalé řečnění.

Hudba je Boží dar lidem. Člověk si to naplno uvědomí třeba ve chvíli, kdy Božím chrámem zní váš Velkomoravský chorál. V tu chvíli vnímá, že spojení hudby, talentu a víry otevírá dveře do jiné dimenze a že ho to táhne do nebe. Jste si vědomi toho, co lidem dáváte?

Někdy si to uvědomuji víc, jindy méně. To vždy podle okolností, na které, ani nevím proč, nemám vliv. Prostě to tak je, jsem za to vděčný a děkuji za každý takový okamžik.

Čím je pro vás ve vaší tvorbě zpětná vazba od posluchačů?

Zpětná vazba je krásná, ale může být šálivá. Výhodou je, že každou novou skladbu si můžete otestovat a máte okamžitou reakci okolí. Ale co když na vás začnou chodit stejní diváci, kteří už jsou zakonzervovaní v tom svém oblíbeném a svými reakcemi vás tak trochu nutí nepřekračovat svůj stín a nepokoušet se o nové pohledy? To už je na autorovi a jeho odvaze, citu a síle přesvědčit diváka o své nové pravdě.

Vy ho překračujete často – často překvapujete. Je pro vás publikum motivací, nebo je vaše motivace k tvorbě a jejímu projevu něco bytostného, co by tam bylo i bez jediného posluchače?

To je opravdu různé. Jsou skladby, které vznikly z vnitřního popudu a kde posluchače moc nevnímám, spíš vnímám interprety, abych je příliš netrápil samoučelnou obtížností. Ale jsou zcela jistě skladby, kde si posluchače představuji, abych je nenudil, abych je překvapil a podobně. To už je tajemství každého autora, tvůrčí proces se totiž moc popisovat nedá. Důležité je, aby nové skladby vznikaly a posluchačům něco přinášely. V mém případě už jsem si to před mnoha lety pojmenoval jako tři „P“ – přinášet lidem pohlazení, poznání a poselství.

Co dávají tyto „skladby víry“ vám – hudebníkům?

Těžko mohu mluvit za každého z nás, ale obecně bych řekl, že jsou to spojitě nádoby. My něco přinášíme posluchačům a oni nám to svojí odezvou vracejí zpět – je to takový nevyčíslený a neuchopitelný proud výměny energie. Podstatné je, aby to byla energie jednoznačně pozitivní. Snad to nebude příliš domýšlivé, když řeknu, že my všichni v Hradištanu na tom pomalu a jistě rosteme. Často jsme se v kapele bavili o tom, proč na nás lidé stále chodí. Moje odpověď je jednoduchá – není to proto, že bychom byli tak vynikající a neodolatelní zpěváci a instrumentalisté, ale proto, že jim přinášíme sdělení, které jim schází, které jim každodenní všední koloběh života nenabízí a které jim pomáhá žít. A to už jsme zase u těch zmíněných tří „P“.

Abyste mohli rozdávat, musíte někde brát. Kde tři „P“ čerpáte vy sami?

Každý svobodně podle sebe, někdo u Pána Boha, jiný v přírodě... Každý

člověk je originál a má právo na svoji cestu...

Kdo čte štítky k vašim písním, zjistí, že jedním z jejich spoluautorů je i Šalomoun. Máte ještě proslulejší textaře?

Starozákonních i novozákonních biblických textů jsem za ta léta zhudebnil mnoho a mnohokrát jsem se jimi inspiroval, Kazatelem počínaje a evangelisty konče. Pak jsou zde liturgické texty, různé modlitby a podobně. Podle charakteru textu pak volím formu – někdy může jít o drobnou píseň pro Hradišťan, jindy o rozsáhlejší oratorium nebo mši pro sbor a symfonický orchestr. V současné době pracuji na už zmíněné skladbě pro Graffovo smyčcové kvarteto.

Jste i ve víře v souboru naladění „do stejné tóniny“?

Určitě nejsme dokonale harmonický souzvuk, ale jak už jsem zmínil, za léta spolupráce se vzájemně obrušujeme, chápeme jeden druhého a věřím, že duchovně trvale rosteme. Alespoň doufám.

Je možné zpívat modlitby tak, aby se dotýkaly srdcí lidí, bez toho, že by zpěvák sám patřil Bohu?

Možné je úplně všechno, do duše autorů či interpretů nikdy nevidíme. Můžeme se něco domnívat, můžeme jim to více či méně věřit, ale výsledné hodnocení bych nechal na Pánu Bohu. On jediný ví, co je pravda.

Je tu advent. Vánoce a narození Krista jsou častým námětem vaší tvorby. „Pokoř vám,“ znělo v Betlémě a zní i ze stejnojmenného alba Hradišťanu. Co pro vás znamenají Vánoce?

Vánoce mají pro mě mnoho podob a rovin – duchovní, rodinnou a hudebně profesní, které ovšem v žádném případě nijak neoděluji. Duchovní rozměr Vánoc jako času zrození nového života a symbolu betlémského světla, na který se připravujeme v adventu, je obecně známý. Spíš jde o to udělat si ten klid a čas k opravdickému

„usebrání“ a Vánoce do hloubky „prožít“, ne si je jenom „užít“.

S Vánoce je úzce spojen posvátný symbol rodiny, který jako by se v současném materialistickém nastavení vnímání funkce rodiny postupně vytrácel, samozřejmě k vlastní škodě. Ptám se: Máme dnes větší jistoty, než je okruh nejbližší

ŠTASTNÝ JE TEN, KDO DĚLÁ ŠTASTNÝM DRUHÉHO.

rodiny? Můžeme se spolehnout na sliby oficiálních struktur a jejich představitelů? Z tohoto tématu je mi docela smutno a to nevíme, co se do letošních Vánoc ještě stane.

A konečně jsou zde pro mě hudební Vánoce, spojené s množstvím koncertů a setkáváním s diváky. Jak to bude letos, nevím, spíš si myslím, že tyto vánoční koncerty prostě nebudou. Určitě mi to bude chybět a posluchačům taktéž, ale o to víc

se těším na shledanou v lepších časech. Už po první vlně covidu jsme si ověřili, jak lidé kulturu potřebují a jak by byl bez ní lidský život zploštělý a prázdný.

Jaká byla vaše cesta k Bohu?

Od dětství jsem měl silné vzory v rodinném prostředí, ale zkoušky zrání a vlastního růstu mě čekaly, až když jsem se postavil na vlastní nohy. Je to proces zákonitý a nevyhnutelný, jinak bychom zůstali stát na místě. S tím se musí vypořádat každý sám, prosit o pomoc a děkovat za to, že přijde.

„Až bude moje duše bez těla...“ zpíváte o naději a lásce místo léků, o modrém nebi v jabloních, o moudrém slovu, o písničce, kterou si dítě zpívá... toto je pro vás nebe? Střípky obyčejného, ale čistého pozemského štěstí?

Představu nebe nechávám na Pánu Bohu, ale jeho odlesk se může zračit i v obyčejném čistém pozemském štěstí, neboť šťastný je ten, kdo dělá šťastným druhého.

Až bude vaše duše bez těla, nebudou vám chybět prsty na strunách houslí?

Třeba bude příležitost se mě na to zeptat... (úsměv) ■

inzerce

NA CESTĚ, z. s.

hledá vhodného kandidáta na pozici

ŘEDITEL/KA neziskové organizace

Jsme křesťanská nezisková organizace, která se od roku 2000 věnuje sociální práci. V současné době provozujeme dvě sociální služby: CENTRUM ARCHA – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež a MOSTY – služby následné péče. Sídlo i působíště naší organizace je ve Vsetíně a nejbližším okolí.

Hledáme člověka, který má alespoň minimální zkušenost s neziskovým sektorem, je mu blízká sociální práce, zná zákon o sociálních službách, má ekonomické dovednosti a zkušenosti s organizací a řízením menšího pracovního týmu.

Nabízíme práci na plný úvazek v křesťanském kolektivu, flexibilní pracovní dobu, zázemí etablované neziskové organizace a možnost aktivně se podílet na jejím rozvoji. Zájmový dopis a strukturovaný životopis zasílejte na tomas.hurta@centrumarcha.cz do 31. 12. 2020. Další informace o nás: www.jsmenaceste.cz

ČEKÁNÍ NA MESIÁŠE

text KOLEKTIV AUTORŮ foto FREESTOCKS a ARCHIV fotokompozice ONDŘEJ KOŠTÁK

DĚTI NADĚJE

Je symbolické, když se o těhotné mamince řekne, že „je v naději“. Protože všechny počaté a narozené děti potvrzují nadvládu života nad smrtí i zlem. Naději měla proto pramáti Eva, když otěhotněla a porodila Kaina. A měla ji i tehdy, když čekala Šéta po tragické smrti syna Ábela a ztrátě prvorozeného. Naději měla Jochebed, když čekala Mojžíše, třebaže mu hrozila smrt od samého narození. Stejně tak v sobě nosila naději Chana, když zjistila, že ji Bůh vyslyšel, je těhotná a čeká Samuela. Naději měly matky Izáka, Samsona, Šalomouna nebo Chizkijáše a dalších dětí, do kterých vkládaly svá očekávání. A naději měla i Marie, že se skrze ni a jejího syna naplní první evangelium napsané v Bibli, které Bůh řekl překvapivě nikoli Evě, ale samotnému dáblu: „Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“

KAIN – NEPRAVÝ MESIÁŠ

ADVENTNÍ ESEJ VIKTORA BERA

Nadpis tohoto prvního zastavení v sérii Čekání na Mesiáše je nutno brát jako nadsázku. „Mesiáš“ znamená „pomazaný“, což ve Starém zákoně typicky býval kněz nebo král. Na druhou stranu – náš příběh není jen příběh o nějakém komsi, kdysi a kdesi. První kapitoly Genesis jistě vyprávějí o tom, jaký je původ světa, ve kterém je nám dáno žít. Zároveň jsou to také příběhy o tom, jak my sami tento svět utváříme.

Náš text v Gn 4,1–16 úzce navazuje na vyprávění začínající zhruba od druhé kapitoly Genesis. Po grandiózním představení stvoření světa a člověka v šesti dnech a jednom dni odpočinku se tzv. druhá zpráva o stvoření zaměřuje na detaily, na podrobnější vymezení vztahů mezi lidmi navzájem, mezi lidmi a Bohem, mezi lidmi a okolním světem. Součástí tohoto vyprávění je také popis toho, jak Hospodin „ubytoval“ člověka v zahradě v Edenu a jak člověk v této zahradě porušil jediný Hospodinův zákaz – jíst ze stromu poznání dobrého a zlého. To samozřejmě za vydatného přispění hada. Právě ve třetí kapitole Genesis je pak „zaděláno“ na určitá očekávání do budoucnosti. Na jejím konci je jasné, že se situace lidí, ale i stvořeného světa mění spíše k horšímu. Bůh pronese nad ženou i nad Adamem nenadějná proroctví a vyžene je ze zahrady Eden, aby člověk nemohl uzmout ovoce ze stromu života a žít navěky.

První verš věnovaný Kainovi patří mezi klasické těžké texty. Záhadou je Evin výrok, kterým doprovází Kainovo narození. Český ekumenický překlad (ČEP) uvádí: „Získala jsem muže, a tím Hospodina.“ Dvě ze čtyř zde užitých hebrejských slov mohou mít pokaždé dosti odlišný význam. U dvou zbývajících slov je význam jasný, ovšem není jasné, co se jimi v této výpovědi myslí. Sloveso přeložené jako „získala jsem“ v hebrejštině připomíná jméno Kain. Většinou se vyskytuje ve významu „získat“, avšak v několika případech byl navržen význam slova „vytvořit“. Tak překládá například Český studijní překlad (ČSP).

Druhým „oříškem“ je hebrejský výraz, který předchází slovu „Hospodin“. Může zde jít buď o částici vyjadřující akuzativ, viz ČEP: „Získala jsem... [koho? co?] Hospodina.“ Může však jít také o předložku „s“, tuto variantu volí ČSP. Ekumenický překlad citovaný výše nabízí jednu možnost, avšak větu lze překládat také spolu s ČSP: „Vytvořila jsem muže s Hospodinem.“ Oba tyto možné překlady ovšem vyvolávají otázky: Je možné, že se Eva domnívala, že porození mužského potomka povede k „získání“ Hospodina? Jak se (podle Evy) Hospodin podílel na „vytvoření“

potomka? A proč je novorozeně – ve Starém zákoně zcela ojedinele – označeno jako „muž“?

Protože na výše uvedené otázky zřejmě neexistuje definitivní odpověď, bude lepší různé významy spíše spojovat a vrstvit nežli striktně oddělovat. Jistý je pozitivní či nadějný tón tohoto zvolání. Svým způsobem Eva Kaina získala i vytvořila – vždyť Evě bylo její jméno dáno právě s ohledem na to, aby byla „matkou všech živých“. Také výklad „skrze Hospodina“ či přímo „od Hospodina“ vyznívá pozitivně. Kain je vnímán jako Boží dar, případně jako výsledek spolupráce Evy (trochu i Adama) a Hospodina na novém stvoření („utvořila jsem“).

Eva zde může hrdě vyznávat svou schopnost dát život – tak jak to do té doby učinil pouze Bůh. Někteří v tom vidí narážku na předchozí mužovo zvolání, v němž se také objevuje výraz „muž“: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať mužnou se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ (Gn 2,23) Zmínit je možno i Lutherův výklad, který toto zvolání spojuje s Božím výrokem proti hadovi. Hospodin zde o potomstvu ženy říká: „Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn 3,15) Eva by se tak domnívala, že nyní získává ve svém synu i syna Božského. Ten by měl spolu s životem hada ukončit i rozdělení lidí a Hospodina.

Dlužno říct, že tento výklad současní biblisté jako příliš pravděpodobný nespátřují – jakkoli by právě takové porozumění textu nejlépe odpovídalo označení Kaina jako „nepravého mesiáše“. Jisté ale je, že Evin zvolání vyjadřuje radost, snad úžas a také naději, že se v tomto dítěti nějak odráží Boží přítomnost navzdory tomu, že lidé byli z „Boží zahrady“ vyhnáni. Významný je Evin komentář snad i proto, že u narození Ábela nic podobného nenalzáme.

Samotný příběh o Kainovi a Ábelovi je dobře známý. Vyprávění se příliš nezabývá tím, proč byla Kainova oběť odmítnuta, zatímco Ábelova přijata. Nelze odvodit, že by Kainova oběť jako taková byla nějak podezřelá, nekvalitní či nepřipadná. Z následující Boží řeči je hlavně důležité, že odmítnutí či „nevyvolení“ Kainovy oběti není definitivní zavržení. Hospodin s Kainem do budoucna počítá, dokonce od něj očekává, že bude „vládnout hříchu“ či „nad hříchem“. Toto je mimo chodem vůbec první užití slova „hřích“ v Bibli. Bůh jej vyslovuje právě s určitou nadějí spojenou s Kainem – že totiž Kain může a bude svůj hřích ovládat. Možná bychom to dnes neoznačili →

za mesiášské očekávání, ale ono to není vůbec málo – vládnout hříchu, nenechat se jím vláčet.

V dalším líčení Kainova selhání následují události rychle jedna za druhou. K vraždě dojde dříve než v leckteré detektivce. Ve své druhé řeči mluví Bůh ke Kainovi ostře, jak situace vyžaduje. Kain je „proklet“ stejným slovem jako dříve had a země. Je vyvržen ze země, která jemu – zemědělci – už nedá ani to trní a bodláčí.

Tohle dítě tedy opravdu mesiášem není. Příběh však, navzdory spáchané bratrovraždě, nekončí nihilisticky. Když

si v Gn 4,13 Kain stěžuje na výši trestu (dle ČSP: „Můj trest je větší, než se dá unést.“), Hospodin označuje Kaina znamením ochrany a vyhláší sedmeronásobnou pomstu nad tím, kdo by jej zabil. Bůh ochraňuje i život vraha. Dle staré židovské tradice (targum) zde Kain činí pokání a vyjadřuje víru v Boží odpuštění. A to příběh skutečně odráží. Lidské dítě, ze kterého by vyrostl Boží zachránce, však budeme muset vyhlížet až v následujících příbězích.

MOJŽÍŠ – DÍTĚ ZÁCHRANY

ADVENTNÍ ESEJ DANIELY KLIMEŠOVÉ

Jsou příběhy, které můžu číst po tisíci, a pokaždé znovu mě rozpláchnou. Jednoznačně mezi ně patří příběhy Wintonových dětí. Jedná se o 669 židovských dětí, které v posledním půlroce před vypuknutím druhé světové války posílali jejich rodiče takzvanými kindertransporty z Československa do Velké Británie, kde díky úsilí nemnoha lidí získaly víza a domovy v náhradních rodinách. Jedná se o 669 lidských životů, které by byly téměř jistě předčasně ukončeny v některém z koncentračních táborů v rámci konečného řešení židovské otázky, ale které byly díky lásce, odvaze a odhodlanosti Nicolase Wintona a jeho spolupracovníků zachráněny.

Je to příběh s koncem tak šťastným, jak to jen bylo za daných historických okolností možné. Je to příběh o lásce a naději. Často ale musím myslet na to, co prožívali a čím procházeli otcové a matky těchto dětí, když své děti na cestu vysílali, když je svěřovali lidem, které vůbec neznali. Jak jim pukala srdce, když do nevelkých kufříků skládali malé košíčky, svetrčky, kabátky a boty. Jaké asi měli představy o rodině, která se jejich dítěte ujme. Jak stáli na peróně, usmívali se na děti, uklidňovali ty plačící a ujišťovali je, že se brzy zase uvidí, ačkoli ve skrytu duše věděli, že je objímají naposledy.

Dodnes si vybavuji okamžik, kdy mi to najednou došlo: Každý z těch otců byl Amrámem a každá z těch matek byla Jochebedou!

Každá z těch rodin prožívala příběh rodiny Mojžíšovy: Aby dítě přežilo, museli se ho rodiče vzdát. Posadit na vlak do daleké a neznámé ciziny, nechat plout v ošatce po hladině životodárné, ale také nebezpečné řeky Nil. Najednou pro mě i tento staříčkový příběh z druhé kapitoly knihy Exodus získal životnost a plasticitu, lidský rozměr.

Teprve teď mě ten biblický příběh, jeden z prvních, které jsem se jako dítě učila znát, začal dojímat. Teprve teď mě napadlo přemýšlet o tom, co prožívali Amrám a Jochebed, když pochopili, že děle už své dítě skrývat nemohou, že pokud zůstane s nimi, bude dříve nebo později odhaleno a čeká ho jistá smrt. A to pouze proto, že se jakýsi vládce rozhodl, že Izrael představuje pro jeho zemi a národ ohrožení. Že jeho život bude předčasně ukončen ve vodách Nilu v rámci konečného řešení židovské otázky.

Je zvláštní, jak silný příběh je skryt v jednom jediném nedlouhém, stručném a poměrně věcném verši: „Ale děle už ho ukrývat nemohla. Proto pro něho připravila ze třtiny ošatku, vymazala ji asfaltem a smolou, položila do ní dítě a vložila do rákosí při břehu Nilu.“ (Ex 2,3)

Představuji si příběh o tom, jak Amrám s Jochebed po nocích společně ruku v ruce sedávají ve svém skromném domě a dívají se na své překrásné maličké spící děťátko a každému z nich běží

hlavou, co se s chlapčkem stane. Jak se potom jeden z nich odhodlá a vysloví nahlas to, co už nějakou dobu oba vědí, tedy že riziko je už příliš velké a je třeba dítě ukryt někde jinde. Jak zvažují své možnosti a šance kojence na přežití v zemi, kde takovéto děti denně umírají v souladu se zákonem. Jaké všechny možné i nemožné scénáře s převrácenou ošatkou, vodními ptáky, krokodýly, zlomyslnými egyptskými výrostky, vojáky, jeden horší než druhý, běží nešťastným rodičům hlavou.

Představuji si tíži rozhodnutí ukryt dítě v rákosí na Nilu. Představuji si Jochebed, jak na břehu Nilu sbírá třtinu na ošatku, pozoruje hladinu a rozvažuje, zda zde dítě bude ve větším bezpečí než v domě. Jak plete ošatku a přemýšlí, zda ji plete dostatečně pevnou a stabilní, aby zajistila děťátku bezpečí. Jak ošatku vymazává smolou a asfaltem a klade si otázku, zda svěřit dítě Nilu je pro jejího syna opravdu to nejlepší. Představuji si, jak dítě naposledy nakojí, zavine do plenek, položí do košíku, uspí, společně s otcem mu požehnají a pak ho pod rouškou tmy odnesou k řece, naposledy políbí, zavřou ošatku a položí na hladinu.

Najednou nechápu, jak je možné, že mě dosud tento příběh nedojímal. Možná mě uklidňoval pocit, že chlapce zpovzdálí hlídala starší sestra Miriam, ale mnohem spíše to bylo vědomí šťastného konce příběhu. Prostě jsem předem věděla, že bude zachráněn nejen Mojžíšův holý život, ale že Mojžíš bude nadto uchráněn osudu otroka a stane se členem královské rodiny, dostane se mu bezpečí, blahobytu a dobrého vzdělání. A nejen to. Osobní „happy end“ Mojžíšův se posléze stal „happy endem“ celého národa, když se zachráněný Mojžíš stal nástrojem Božím při záchraně Izraele z egyptského otroctví.

Podobně se o tři tisíciletí později každé z Wintonových dětí, ale také každé dítě tajně vnesené kanalizačními stokami či přehozené v pytli se senem přes zeď z varšavského či kteréhokoliv

jiného ghetta, nebo dokonce nazdařbůh prostrčené na nádraží nepatrným zadrátovaným okénkem ven z dobytčího vlaku směřujícího na východ do vyhlazovacích táborů, stalo Mojžíšem, díky němuž národ přežil. Nástrojem Božím při záchraně Izraele před zamýšleným úplným vyhlazením.

K té záchraně by ale nebylo mohlo dojít, kdyby v sobě Amrám a Jochebed, rodiče Wintonových dětí, rodiče internovaní se svými dětmi v ghettech a rodiče povolání se svými dětmi do transportů, nebyli našli dostatek vnitřní síly a odvahy se svého dítěte vzdát. Vložit je do ošatky a položit na hladinu Nilu, poslat vlakem do daleké ciziny mimo dosah Třetí říše, svěřit je bezejmenným pracovníkům tajných podzemních organizací nebo dokonce zcela náhodnému nádražákovi shodou okolností procházejícímu kolem transportního vlaku, který byl na své cestě vstříc smrti odstaven na vedlejší kolej, aby umožnil přednostní průjezd vlaku vojenskému.

Proč ale tak smutné téma teď, v období radostného adventního očekávání? Jistě netřeba sáhodlouze vysvětlovat, že příběh Mojžíše a příběh židovských dětí zachráněných před zvůlí nacismu je zároveň příběhem Pána Ježíše. Také v jeho případě bylo pro osvobození z otroctví (hříchu) a záchranu před (věčnou) smrtí třeba, aby se Otec (nebeský) dokázal svého milovaného Syna vzdát. Spasení by nebylo možné dosáhnout, pokud by Bůh neprojevil sílu lásky a vůle potřebnou k tomu, aby poslal svého Syna ze své blízkosti a náruče v nebi na hříchem pokazený svět. A nejen to, ale mnohem dál: aby ho poslal až na kříž.

To, že známe (a zažíváme) „happy end“ tohoto příběhu, by nemělo oslabit naši schopnost přemýšlet o Ježíšově vtělení jako o příběhu nekonečné otcovské bolesti a zároveň statečnosti nebeského Otce. ■

SAMUEL – VYPROŠENÉ DÍTĚ

ADVENTNÍ ESEJ ROMANA TOUŠKA

„Cesty Páně jsou ještě neprozkoumané!“ řekl v jednom mém oblíbeném filmu hlavní hrdina. A měl pravdu. Původní verzi, že cesty Páně jsou nevyzpytatelné, trochu pozměnil, ale vlastně správným směrem. Jde totiž v posledu o poznání cest Páně, což nejde jinak, než že je budeme prozkoumávat. Před očima máme vždycky jinou verzi těch Božích cest, než jaká je „pod povrchem“. Každá okolnost, dobrá i nedobrá, nám může napomoci v této průzkumnické činnosti.

Samuel byl prorok, kněz a soudce v jedné osobě. Sahrál v určitém období hodně důležitou roli v dějinách Izraele, protože

pomazal dva první izraelské krále, a především pomazáním toho druhého, Davida, pomohl k nastartování zásadní duchovní obnovy Izraele a jeho návratu k Hospodinu. Však i my sami čerpáme z příchodu Davida na scénu, když v něm vidíme předchůdce Mesiáše, davidovského krále Ježíše Krista. A sčítáme skolené Goliáše, kteří ohrožují náš život i naši víru v Hospodina.

Samuel, který to všechno odstartoval, byl opravdovým rozbřeskem naděje v životě celého izraelského národa, lhostejno, zda to ten národ vnímal, či nikoli. Ale jeho vstup do příběhu naděje byl, jak už to na cestách Páně bývá, velmi neobvyklý. →

Nezačíná v žádném případě idylickými podmínkami. Nad všemi viditelnými průšvihy a nedobrymi okolnostmi, které vzápětí pojmenujeme, ční jedna zcela zásadní: „Hospodin uzavřel její lůno.“ Je řeč o Samuelově mamince, která každoročně putovala se svým manželem Elkánou do Hospodinova domu, aby mu tam obětovali předepsanou oběť. A aby si čtenář příběhu nemyslel, že je to jen chyba tisku, zopakuje to vypravěč ještě jednou, tentokrát v souvislosti s ponižováním Chany její sokyní v lásce, druhou Elkánovou ženou Peninou. Hospodin zkrátka stojí nad všemi neblahými okolnostmi a rozhoduje o tom, že se ty okolnosti nezlepší. Chana nemá a nebude mít budoucnost, nebude mít děti! A rozhodl o tom Hospodin!!

Moc rád bych zatočil vyprávění o Samuelovi do závěru, který by potěšil a povzbudil všechny ženy, jež touží po miminku, ale z nějakého důvodu jim není dopřáno. Tento mimořádně zvláštní příběh totiž není o bezdětných maminkách, kterým se nečekaně narodí děti. To ale, milé maminky, neznamena, že by to ve vašem případě nebylo možné. Moc vám přeji, aby se taková možnost stala pro vás skutečností. Jenže tento příběh o tom až tolik není.

Budeme muset přece jen začít u těch nedobrych okolností Chanina života. Byla to v podstatě beznaděj, kam se člověk podívá. Chana nemá děti, navíc z rozhodnutí Hospodina. Její muž Elkána ji velmi miluje, snaží se jí „nadržovat“ aspoň v hmotné rovině oproti Penině, ale jinak Chanu moc nechápe a nenásleduje ji do její bolesti. Naopak, na její hořký pláč odpoví tak, jak mnozí znalci Bible v takových situacích odpovídají: „Dost máš na Boží milost!“ On to řekl slovy: „Což ti nestačí, že tě já tak moc miluji? To je přece víc než mít děti.“ Ve své bolesti zůstává Chana sama. Navíc její spolu-manželka zneužije svého nezaslouženého daru, že na rozdíl od Chany její lůno Hospodin nezavřel, a Chanu ponižuje a dává jí svůj život (svou zbožnost?) na odív. A co víc, když přichází do Božího domu, kněz Elí ji během její vroucí modlitby zpraží, aby už přestala pít, že v takovém stavu se do „kostela“ nechodí.

Jenomže on sám to neměl úplně lehké. On syny měl, dokonce dva a oba s ním sloužili Bohu. Ale tak, že působili jen pohoršení. Zneužívali svého postavení a brali z toho, co lidé přinášeli Hospodinu, způsobem sicilských mafiánů. Nakonec celý Izrael byl z hlediska duchovní morálky úplně na dně. Jsme v době soudců, kdy bylo víc toho, „co bylo zlé v Hospodinových očích“. To byly okolnosti, za kterých přišel Samuel na svět.

Co je ale za tím vším, předně za bolestí samotné Chany? Proč náhle Hospodin změnil svůj postoj? Mohlo by nám pomoci, když nepřeskočíme samotný závěr Chanina zápasu. Začalo to uzavřeným lůnem, pak byly pravidelné oběti Hospodinu kombinované s posměšky Peniny, protože Hospodin pořád nic, lůno je zavřené. Pak Chana vysloví návrh smlouvy: „Když mi, Hospodine, dáš mužského potomka, dám ho celého tobě, bude z něj zasvěcenec.“

Trochu to připomíná pohádky z čerty. „Splním ti přání a ty mi za to dáš, o čem nevíš, že máš doma.“ A to byl jak na potvoru syn. Ale tady je to jiné. Byla to Chana, kdo Hospodinu říká, že toho syna mu dá. Jen aby se narodil. To nezní jako přání ženy mít doma miminko. Ona vlastně říká, chci porodit syna, kterého vzápětí dám někomu jinému. A když se to naplnilo a Chana přivedla ročního Samuele k Elímu do Božího domu, ten na to zareagoval tím, že se poklonil Hospodinu. Zvláštní reakce ukončující celý příběh.

Jde zde totiž o víc než o jedno mateřství. Viditelnou okolností bylo uzavřené lůno. Skrytou, leč klíčovou okolností bylo odloučení od Hospodina navzdory pravidelným poutím do Božího domu. Jakoby právě Chanin úděl tak nějak zástupně, prorocky vyobrazoval realitu celého Izraele. Z vnějšku leccos fungovalo, ale Hospodin od nich dával ruce pryč, protože neustále dělali to, „co je zlé v Hospodinových očích“. Chana možná taková nebyla, ale byla součástí Izraele, který takový byl. Sama na sobě prožila tíhu odloučení od Hospodina, kterou žel neprožíval Izrael jako takový.

Řešením nebylo jen zlepšení okolností, ale naprosté odevzdání budoucnosti Hospodinu. Sám Hospodin připravil situaci, ve které bylo nadějí pouze vzájemné naprosté odevzdání. Chana dala Hospodinu svého jediného syna, kterého jí předtím dal on sám. Záchrana Izraele nebyla ve zlepšení okolností, ale v příchodu Davida, který vedl celý Izrael k bezvýhradnému odevzdání se do Hospodinových rukou. Davida, kterého pomazal za krále právě Samuel. Davida, který je krásným předobrazem toho jediného Syna, kterého dal světu Hospodin, protože ten svět tak miloval.

Chanin závěrečný chvalo zpěv vypovídá o tom, že skrze hořkou zkušenost a bezvýhradné odevzdání se do Boží ruky mohla zažít plnost života. Byla naplněna vědomím, že se na ni Hospodin rozpomenul, sestoupil k ní a dal jí i jejímu lidu budoucnost.

JEŽÍŠ – DÍTĚ SVATÉ RODINY

ADVENTNÍ ESEJ JANY ŠRÁMKOVÉ

Josefe, odpust, tenhle esej nebude o tobě. Ačkoli má být o svaté rodině, ve skutečnosti bude čistě o tvé ženě Marii. A tak trochu o všech ženách. Nic osobního, Josefe, tvůj osud a role ve vánočním příběhu mě vždycky naplňovaly hlubokým respektem. Ale o mužích už toho bylo zkrátka napsáno strašlivě moc. Už byli hrdiny tolika příběhů, jejich perspektiva hlavní vypravěčskou pozicí a jejich cíle úběžníkem tolika dějů, že symbolicky alespoň tenhle maličký vánoční esej zasvětím ženám. Kdo jiný než ty jistě s přehledem unese, když se ženě dostane víc pozornosti než jen vteřinové něhy v děkovací řeči či medailonku jejího úspěšného muže.

Jakkoli dnešní doba stírání rozdílů a hranic mezi mužským a ženským světem podporuje, jsou chvíle, kdy i lidé, kteří s druhými neprožívají blízkost a přátelství na základě genderových aliancí, okusí zničehonic intenzivní pocit sounáležitosti s vlastním pohlavím. Stává se to i mně, sice jen jednou za čas, zato ovšem s železnou pravidelností. Mám na to počítání takový tajný fýgl.

Měsíc co měsíc nad tím musím uvažovat, jak křehký a šílený ten ženský osud je. Kolik žen na planetě, říkám si vždycky, kolik – miliony? stamiliony? – kolik žen prožívá měsíc co měsíc ten palčivý stres, jestli to zase přijde. V jednom kuse několika procenty pozornosti sledovat vlastní tělo, na záchod odbíhat častěji než je potřeba. A pak slzy, to množství slz, těch zatnutí u srdce, těch zadržovaných dechů a rozkousnutých rtů. Miliony žen všech barev pleti, které měsíc co měsíc pláčou, protože to zase přišlo. Místo mateřství, místo nového života v těle, místo požehnutí nad všemi ženami – jenom krev.

A vedle nich, ve stejné ulici, ve stejném domě, ve stejné kanceláři – miliony žen, které trnou, děsí se a podlamují se jim kolena, protože – nic, pořád žádná krev. Protože to tu už být mělo a není. Nervozitu střídá za den dva tlak za očima, hučení v hlavě a bušení srdce. Co když? Co když je to tady – čára přes rozpočet, škrť přes všechny dosavadní plány, veto všech vytyčených cílů. Konec dětství, konec studia, konec kariéry, konec sociálního statutu hodné holky, konec křehké rovnováhy rodinného rozpočtu. Co když? Kolik dnů – a v celoživotním součtu týdnů,

měsíců, nebo dokonce let – prožije žena v takovém úzkostném čekání, co přijde? Čím to vytěsnit? Jak myslet na něco jiného? Jak v takové době necítit nával nervozity a třes rukou pokaždé, když si odskočím? Proč musíme otírat slzy právě tady, na záchodě, a ven vycházet zase s odhodlaným úsměvem mezi spolužačky, rodiče, kolegyně, kamarádky s kočárky nebo do tichého bytu za manželem a psem? Proč všechny můžou, a já ne? Proč nikdo nemusí, jenom já jo? Kde je v tom jaká spravedlnost? Pane Bože, zastaň se mě...

Ne, zatím to nevypadá s tímhle textem příliš adventně, ale dočkej času, čtenáři. Však vánoční příběh taky nezačíná hvězdou na obloze ani prvním okénkem čokoládového kalendáře. Pro Marii se začal odvíjet minimálně o osm měsíců dřív. A i ty do příběhu patří. Od našich pečlivě

rozpláňovaných životů v ikeových bytech, od hormonální antikoncepce a klinik asistované reprodukce je to totiž ke starověkým biblickým stanům obklopeným stády a kamenným domkům s placatou střechou překvapivě blízko. Všechna obydlí a všechny období obývají ženy, které se trápí tím, že nemůžou mít děti. Zavřené lůno. Nemilovaná. Ponižovaná. V hanbě. Frustrovaná. Lustrovaná. A zase, měsíc co měsíc – nic. Bože, kde jsi?

Z důvodů pochopitelných čteme v biblických textech méně často o těhotenstvích nechtěných. Množství dětí bylo výrazem požehnutí – a těhotenství mimo manželství? Striktní konvence jistě vykonaly své, sexuální revoluce ještě nepřišla, ostatně hrozba kamenováním není pro ženy příliš stimulující. A takové ty narychlo chystané svatby – příliš malé drama na to, aby se prodralo do kánonu. Když už propírat na stránkách Písma svatého sexuální skandál, pak ať ho spáchá rovnou váš oblíbený žalmista! Přesto o jedné mladičké dívce, která trne hrůzou, že je snad vážně v tom, v Bibli čteme. Ve Starém, nebo v Novém zákoně? Inu, téměř mezi, na samém švu dějin. Ta dívka se jmenuje Marie a bez nadsázky můžeme říct, že tohle opravdu nečekala...

O krásných, cenných, ale vyčerpávajících zkušenostech někdy mluvíme jako o náročném požehnutí. To nejlepší a nejkrásnější nás vždycky něco stojí. Je provázáno těžkostmi. Ale aby z něho vyplývala hrozba kamenováním či aspoň vyobcováním, →

zničená pověst celé rodiny, ztráta snoubence a posměch okolí – tomuhle chcete ještě pořád říkat požehnání? Pane Bože, zastaň se mě!

Snad to bylo u mé oblíbené teoložky Dorothee Sölle, kde jsem poprvé četla o hypotéze, že byla Marie patrně znásilněná. V době římské okupace pro židovskou dívku pravděpodobně nic neobvyklého. Ono tak nějak v žádné kultuře a žádné době pro dívku nebo chlapce nic zcela neobvyklého. Přesto mě, jakožto správnou evangelikálku, takový výklad samozřejmě důrazně nadzvedl: No tak, Dorothee, proč? Copak musíme nadpřirozené události vysvětlovat rozumovou klíčkou? Proč Stvořitele spouštět přírodními zákony? Proč ničit příběh? Věřím přece v Hospodina, kterému kdyby se v jeho svrchovanosti zachtělo, býval mohl klidně nechat otěhotnět třeba Josefa!

Nicméně jsem si na tenhle výklad „neposkvrněného početí“ při myšlenkách na Marii už mnohokrát vzpomněla. Nezměnila jsem sice na události kolem Ježíšova příchodu na svět názor, ale pomohl mi vžít se do toho, co musela Marie asi prožívat, když měla najednou „zpoždění“. Stala se pro mě dívkou, která netuší, co teď. Dívkou, která přesně nerozumí tomu, co se děje, ale cítí se zahanbená. Dívkou, které nikdo neuvěří, kterou nikdo nepochopí ani ji nevezme vážně. Ženou, které dochází, že tahá na světě vždycky za kratší konec provazu. Ženou, která pláče na záchodě. Ženou křehce závislou na úradku vlastního lůna, které nelze přesvědčit rozhodnutím, ovládnout pevnou vůlí ani vytrénovat v posilovně. Zahanbenou ženou. Ženou, jakou jsem já.

Marie, neboj se přijmout to, co v tobě je, dárcem života je Bůh – zvěstuje Marii anděl. Jsí požehnaná mezi ženami a požehnaný plod tvého lůna – volá na ni o mnoho let starší a půl roku těhotnější Alžběta. Ženy se obejmou a jejich synové, Ježíš a Jan Křtitel, se v nich melou radostí. V Mariině příběhu se začíná odvíjet úplně nová kapitola. Zmizely pomluvy, zahlížení, výsměch, stigmatizace rodiny? O tom nic nevíme. Poučení četbou vesnických románů, poučení chováním slušných občanů všech dob, kteří vždycky vědí, co by se v jejich rodině stát nikdy nemohlo, odhadujeme, že jen těžko. Vyprávění o tom každopádně mlčí, protože v něm jde o něco úplně jiného. Strach odteď Mariin příběh neurčuje. Odvíjí se jinudy. Josef ji přijal, nechal ze sebe podle Boží vůle udělat před světem bambulu, zaštitil dítě svým otcovstvím. A ona – šťastná uprostřed únavy, nevolností a bolestí v kříži – vynosí pod srdcem Spasitele světa.

Novorozené dítě je zázrak. Vejde se na předloktí, na polštář, do košíku, v pokoji zabere míň prostoru než šicí stroj nebo fíkus. A stejně je kvůli němu celá domácnost v pozoru. Všechno se děje kvůli němu a pro něj, každý pohyb s ním počítá, je středobodem domácnosti i celého světa. Jak mohl Hospodin zajistit svému dítěti bezpečnější příchod na pozemský svět než ho vložit do lůna ženě, aby se jí narodilo a stalo se osou života milujících rodičů? Josef s Marií pro něj snášejí vydědění komunitou, nedůstojné životní podmínky, a nakonec i několikaletou imigraci. Ježíš, kterého neplánovali, nezvali, nečekali, ale který se jim z Božího rozhodnutí a milosti přihodil, se stal přirozeným a samozřejmým středobodem života.

To se stává i v lepších rodinách, říkáme shovívavě o nečekaných situacích. V lepších rodinách? Co tím přesně myslíme – v rodinách s naleštěnějšími okny? V rodinách, na které se nikdy nic neprolásko? Kde se neodmlouvá, jen si každý radši myslí svoje, protože klást nepřijemné otázky by narušilo atmosféru? V rodinách, kde se děti rodí podle harmonogramu do nažehlených zavinovaček a jednou si svobodně vyberou mezi studiem práv a medicíny? V rodinách, které by se na Marii dívaly nepochybně skrz prsty? V rodinách, které jsou lepší než ta, jež se málem rozpadla dřív, než vznikla, kde se od počátku bojovalo o čest i o přežití a kam Stvořitel vesmíru svěřil svého bezbranného vtěleného syna? Pravda, téhle rodině neříkáme tradiční ani lepší. Říkáme jí svatá.

Svatá rodina je ta, do které se vlomily adventní události s naléhavostí těhotenství. Nelze ho začít řešit, až se to bude hodit. Až bude vhodnější

doba, klidnější situace, lepší ekonomické podmínky a uklizeno. Advent zvěstuje, že je doba těhotná a Bůh každou chvíli neodvolatelně přijde mezi nás. Porod není plánovaná operace a nelze ho podle potřeby odložit, o tom ví své Marie v přeplněném Betlémě i všechny rodičky v období korony. Ježíš přijde a nezaskočí ho chlév a špína, ani respirátory a dezinfekce. Nezaskočí ho zavřené obchody, zrušené vánoční návštěvy ani výsledky amerických voleb. A pokud využijeme dobu adventu, nezaskočí ani on nás. Přijde k nám s gravitací novorozence, kolem kterého se otáčí život domácnosti. Jen tak promění naše rodiny z lepších na svaté a lepší lidi na bližní. Nebeské dítě pozemské matky vstoupí do našich příběhů, aby vyprávěly spasení.

140

LET OD
ZALOŽENÍ
CÍRKVE BRATRSKÉ

JAK TO VŠECHNO ZAČALO

V Praze se 3. června 1880 sešlo několik lidí, aby se (už podruhé) radili o tom, jestli mají utvořit novou církev. Nakonec dospěli k závěru, že ano. Členy Svobodné církve reformované se téhož dne vedle dvou amerických misionářů s manželkami stalo prvních sedm bratří a jedna sestra, mezi nimi i devatenáctiletý Alois Adlof, budoucí vůdčí osobnost. Do konce roku 1880 počet členů stoupl na 50 a další postupně přibývali.

Byl to krok do neznáma. Být příslušníkem státem neuznané církve, pro úřady bez vyznání, to bylo v Rakousku-Uhersku stále ještě něco neobvyklého a přinášelo to řadu komplikací v běžném životě. Byly tu i jiné otázky: Dokážou nedávno obrácení lidé, po léta zvyklí na autoritu svých duchovních, vytvořit církev, sbor, společenství bratří a sester jdoucích společně za Kristem? Vydrží spolu i přes různá názorová prnutí? A najdou se mezi nimi starší a časem i kazatelé, aby nebyli závislí na Američanech?

Kořeny Svobodné církve reformované sahají hlouběji do minulosti a byly součástí širšího dění. V roce 1861 byly obě povolené evangelické církve (luterská a reformovaná) konečně zrovnoprávněny s katolickou. To bylo silným impulsem pro vnitřní rozvoj těchto církví a místy i pro pokusy o misii mezi katolíky. Prosincová ústava z roku 1867 otevřela další možnosti práce v rámci státem uznaných církví, a dokonce poprvé i mimo ně. Těchto příležitostí využili představitelé různých směrů probuzeneckého hnutí.

Všichni měli společný důraz na osobní obrácení ke Kristu a posvěcený život každého věřícího, z toho pak vyplýval i silný zájem o misii a sociální práci. Můžeme sem zařadit východočeskou Svobodnou evangelickou církev českou s kazatelem Janem Balcarem, první sbory ochranovské Jednoty bratrské a první české baptisty. Také uvnitř reformované církve byli podobně orientovaní duchovní i prostí věřící; nejvýraznější z nich byl Václav Šubert, farář v Krabčicích pod Řípem.

Do probuzeneckého proudu patřili také misionáři vyslaní do Rakouska-Uherska v roce 1872 misijní organizací označovanou zkráceně jako American Board: Albert W. Clark, Edwin A. Adams a Henry Schauffler. Nepřišli původně zakládat novou církev, ale v součin-

nosti se stávajícími evangelickými církvemi chtěli pracovat mezi katolíky. Zatímco Václav Šubert s nimi úzce spolupracoval, jiní evangeličtí duchovní si s nimi vůbec nerozuměli. U pražského reformovaného faráře, racionalisty Benjaminu Košuta, který stál teologicky úplně jinde, tvrdě narazili. Mohli se snad katolíci obrácení díky činnosti amerických misionářů stát členy jeho sboru? Také proto nakonec dospěli k vytvoření vlastní církve.

Církev v následujících letech rychle rostla díky obdůhodné misijní práci kazatelů, kolportérů Biblí i řadových členů. Cíleně se zaměřovala na jihozápadní část Čech, kde bylo minimum evangelických sborů. Tak vznikly sbory v Plzni, Českých Budějovicích, Klatovech a Písku. Zcela v duchu dobového nadšení pro historii začala práce na dvou místech spjatých s husitskou minulostí, teď ale zcela katolických – v Táboře a v Husinci. Připojily se také sbory Svobodné evangelické církve a metodistů z Kladna.

Na několika místech došlo i k přestupu většího počtu lidí z reformované církve (např. Strměchy, Valašsko, Horní Krupá). To byl ovšem jeden z hlavních důvodů někdy poměrně vyostřených vztahů s reformovanou církví. Jedna církev vyčítala druhé duchovní vlažnost, druhá zase první duchovní pýchu. Velmi dobře ale fungovala spolupráce s některými reformovanými faráři a s Jednotou bratrskou při podpoře evangelických sirotčinců, při práci s dětmi (nedělní školy) a s mládeží (Křesťanský spolek mladíků).

Církvě se ovšem nevyhýbaly ani různé osobní spory. Pro období přelomu 19. a 20. století bylo také charakteristické časté střídání kazatelů, spojené i s odchodem poměrně značné části z nich do Ameriky. Většina z nich potom pracovala mezi tamními Čechy. Přes všechny problémy Svobodná církev reformovaná dál věrně pracovala na tom, co považovala za svůj hlavní úkol: přivádět lidi ke Kristu.

■
TEREZA VINTEROVÁ, historička, Bystřé

RELIGIONISTICKÁ CHARAKTERISTIKA CÍRKVE BRATRSKÉ

Stejně jako celé evangelikální hnutí ani společenství současné Církve bratrské nevzniklo kvůli odlišné věrouce, ale kvůli odlišnému pochopení role církve, a hlavně odlišnému pojetí toho, co znamená být jejím příslušníkem.

Křesťané, kteří se roku 1880 spojili ve Svobodné církvi reformované, byli přesvědčeni o tom, že církev má být nezávislá na státu a má sestávat z osobně rozhodnutých, „obrácených“ věřících, kteří se v celém svém životě řídí Biblí a podrobují se v jejím duchu i kázeňským opatřením ze strany sboru svých duchovních bratří a sester. Tito křesťané se vymezovali vůči státům uznáním evangelickým církvím, jejichž teologii považovali za racionalistickou a vzdálenou biblické zvěsti. Jejich členstvo pokládali za převážně „matrikové“. Naproti tomu požadovali, aby příslušníci jejich sborů byli těsně spjatí s Biblí jako se „slovem Božím“, misijně horliví, mravně odpovědní a aktivní ve svém místním společenství.

Rozdíl ve vztahu ke státu oproti reformovaným evangelickým sborům vyjádřila roku 1880 nová církev výrazem „svobodná“. Přihlásila se tím k tradici puritánského independentismu, který se stal jednou z důležitých a dodnes živých charakteristik evangelikalismu. Myšlenka naprosté nezávislosti na státu („svobody“) bývá často – i když ne vždy – těsně spojena s kongregačním církevním zřízením, tedy s nezávislostí jednotlivých sborů na církevním ústředí.

Kromě těchto dvou rysů, jimiž se Svobodná církev reformovaná vymezovala, se ovšem teologicky lišila od církve reformované jen málo, takže její kazatelé zpočátku užívali přísně kalvínský Westminsterský katechismus. Také ve formulaci Vyznání víry a zří-

zení Svobodné reformované církve z roku 1904 se mladá církev přihlásila současně k reformovaným konfesím i k Českobratrské konfesi. Podobně i v současném Vyznání víry opět těsně navázala na starokřesťanská, reformační i novodobá vyznání. Svobodná církev reformovaná vznikla jako církev kongregační, ovšem od počátku diskutovala také o presbyterním zřízení, které měl například původní Balcarův bysterský sbor.

V presbyterním zřízení navazuje na volbu místního kolektivního vedení sborových starších (presbyterů) ještě volba delegátů do vedení vyšších celků, do nichž jsou jednotlivé sbory sdruženy. Na konferenci roku 1904 vytvořila Svobodná církev reformovaná kombinaci těchto dvou zřízení, když jednotlivé samostatné sbory dobrovolně vložily některé své pravomoci do rukou Církevního výboru. Toto kongregačně-presbyterní zřízení se ovšem během 20. století vychýlilo ve prospěch zřízení presbyterního, a to především kvůli vnucenému spolufinancování církve státem, které Jednota českobratrská musela vtělit do své nové ústavy z roku 1952.

Volený řídicí orgán (dnešní Rada Církve bratrské) tak už jednoznačně získal pravomoc rozhodovat o záležitostech sborů. Také vznik seniorátů (regionálních svazků sborů), který byl stvrzen Ústavou Církve bratrské z roku 2007, odpovídá presbyternímu zřízení. Je ovšem možné, že finanční samostatnost, k níž církev spěje po přijetí zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi, prvky kongregacionalismu v budoucnosti opět posílí.

■
Podle knihy Zdeňka R. Nešpora a Zdeňka Vojtíška:

VĚROUČNÉ ZÁPASY

Gilbert Keith Chesterton napsal: „Tolerance je ctností těch, kteří v nic nevěří.“ Tento citát dnes není v kurzu a tolerance všeho bývá propagována jako jediný správný postoj. Proto by církev mohla být snadno obviněna z netolerance. Je možné ale tolerovat všechno, pokud církev má být založena na základě apoštolů a proroků? Co je správné tolerovat, a co už ne? Bratři ve staré Jednotě to řešili moudrým heslem: „V podstatném svornost, v nepodstatném volnost a ve všem láska.“

Od samotných počátků se také v Církvi bratrské řešilo, co je podstatné, a co je nepodstatné. V základních věroučných obrysech bylo jasno, protože církev ve svých představitelích byla postavena na reformovaných základech, které byly obohaceny probuzeneckým hnutím. V počátcích byl používán Heidelberský katechismus, později také Bratrský a připojen byl Malý katechismus Westminsterský.

Mladá církev potřebovala církevní řád, který by pomohl k budování sborů. Jan Balcar v Bystrém byl pro zřízení presbyterií, v Praze se pod vlivem amerických misionářů objevovaly kongregační tendence. Ve

výsledku církev začala kombinovat oba typy a vytvořila zřízení, které spojuje užitečné stránky obou modelů. Nezávislost jednotlivých sborů byla provázána se spoluprací a společenstvím s ostatními sbory. Rozhodnutí konference se stala závazná pro všechny sbory. Mezi věroučné důrazy je také možné řadit rozhodnutí být církví nezávislou na státě a žít a sloužit za finance ze sbírek a darů.

Jednou z prvních zkoušek byl zápas o křest. V reformované tradici bývalo zvykem křtít děti, ovšem některé probuzenecké vlivy, včetně hnutí baptistického, akcentovaly křest na základě osobního vyznání. Tento věroučný spor byl nakonec vyřešen. Trojiční křest je to podstatné a za nepodstatné byl na smíchovské konferenci (1904) označen věk křtěnců a množství použité vody. Pro děti věřících rodičů, které nejsou přinášeny ke křtu jako nemluvnata, se žilo „požehnání dětí“. Rodiče při tomto požehnání skládají slib křesťanské výchovy. Trojiční křest přijatý v jiných křesťanských církvích je uznáván.

Při slavení sv. večeře Páně se vynořovala otázka církevní kázně. Církev se rozhodla, podobně jako to kdysi vyjádřily Pražské artikuly, že veřejné hříchy mají být také veřejně řešeny. K večeři Páně nebyli zváni ti, kteří vědomě setrvali ve zjevném hříchu a odmítali pokání. Církevní kázeň byla pochopena jako služba lidem, kteří

Jak se mi žije v Církvi bratrské?

Barbora Robková, Zlín

V Církvi bratrské se mi žije – jak se dneska s oblibou říká – komunitně. Může to znít jako

klišé, ale bratři a sestry jsou moje druhá rodina. Přestože mám spoustu nevěřících kamarádů, své niterné záležitosti řeším hlavně s křesťany. Víím, že mi rozumí a že se za mě můžou modlit. K tomu jsou skvělé skupinky, na nichž jsem odkojená. Bez nich si nedovedu svůj duchovní život představit. Vůbec nejvíc si užívám, když vznikne vyostřená diskuze, vášnivě si vyměňujeme názory, sdílíme se, smějeme se, pláčeme, meditujeme.

Taky se mi u nás žije svobodně a přísně. Že je to protimluv? Jo, to asi jo. Ale v určitém slova smy-

slu se to nevyklučuje. CB je toho důkazem. Svobodu vidím v pestrosti, každý sbor je úplně jiný. Stejně tak dobře můžu narazit na pěvecký sbor ve stejnokroji jako na rockovou kapelu. Někde se bratři modlí teologické traktáty, jinde zase v jazycích. Nedá se asi říct, co je TEN správný CB proud. A to se mi líbí.

A teď ta odvrácená stránka věci. Všimli jste si někdy, že právě my, laskaví křesťané, jsme těmi nejpřísnějšími soudci? Asi to značí, že nám druzí nejsou lhostejní, ale chybí nám schopnost odpouštět a přijímat. Přejde hříšník ze světa, OK. Pro takového ještě máme náruč otevřenou. Ale nedej Bože, aby pochybil křesťan! Co se takhle občas inspirovat Božím milosrdenstvím a láskou? To by bylo vážně Boží.

neviděli nebo podceňovali viditelný hřích. Až do 70. let bylo omezo-
váno společné přijímání s křesťany jiných denominací. Teprve
v této době se pomalu začala prosazovat takzvaná eucharistická
pohostinnost, kdy jsou hosté, kteří vyznávají Ježíše jako Pána
a Spasitele, zváni ke stolu Páně. Odpovědnost byla přesunuta na
církve, ze které hosté přicházejí, a jejich vlastní duchovní rozeznání.

Jedním z dalších zápasů rostoucí církve bylo nebezpečí přijí-
mání členů, kteří nebyli vždy lidmi znovuzrozenými a vyznávajícími
Ježíše Krista. Při změně jména v roce 1919 církev deklarovala:
„Členy církve mohou být jen lidé, kteří své vykoupení v Pánu Ježíši
přijali.“ Tím se potvrdilo počáteční směřování vyznavačské církve,
která do plného společenství přijímá za členy jen ty, kteří vyznali
svou víru a také nějakým způsobem prožili setkání s Kristem. Tato
zásada byla obhajována z věroučných důvodů a posloužila k odmít-
nutí spojování se s lidovými církvemi v roce 1923 (Sjezd českých
evangeliků). Od změny jména v roce 1919 na Jednotu českobratr-
skou, byl kladen větší důraz na kořeny české reformace v teologii
staré Jednoty.

V církvi ovlivněné probuzeneckým hnutím se vždy dával důraz
na působení Ducha svatého a jeho roli v oblasti znovuzrození
a pokání. V této oblasti se však odehrály velké a letité věroučné
zápasy, protože se objevilo tzv. „jazykové hnutí“, které přišlo
z Německa a považovalo za jediné a nepostradatelné potvrzení
duchovního života modlitbu v jazyku. Jako by se opakovaly pro-
blémy korintského sboru, které řešil apoštol Pavel v 1K 12–14.
Z celé plejády duchovních darů někteří stále akcentovali pouze
dar jediný, a to modlitbu v jazyku. Toto hnutí bylo agresivní a rozděl-
lovalo sbory. Církev nechtěla jít touto cestou a udržela širší pojetí
křtu Duchem svatým.

Drobnějších věroučných zápasů bylo mnoho a některé z nich
byly vyvolány vlivy ze zahraničí. Jmenovat můžeme například zápas
s Branhamovým učením, Torontské požehnání a různé eschatolo-
gie. Závažnější byl zápas s radikálním reformovaným učením, které
akcentovalo pětibodový post-kalvinismus synody z holandského
Dordrechtu (1618–1619). Toto učení přineslo důrazy, které roz-
vířily situaci v řadě sborů. Řešila se například „neztratitelnost
spásy“, či zda Ježíš Kristus zemřel za všechny lidi, nebo jen za
vyvolené. Tyto otázky byly diskutovány na kazatelských a teo-
logických konferencích. Zápas o nadřazenou roli inspirovaného
Písma svatého provází církev po celou dobu její existence.

S věroučnými otázkami jsou hluboce svázány také otázky etické.
Jim bylo a je věnováno mnoho úsilí, protože žijeme v měnícím se
světě. Pro Církev bratrskou je teologická práce jednou z priorit, jak
o tom svědčí mnohaletá práce studijního odboru a založení ETS.

PAVEL ČERNÝ

CO PRO MĚ ZNAMENÁ ŽÍT V CÍRKVI BRATRSKÉ?

Do sboru CB (tehdy Jednoty čes-
kobratrské) jsme byli s manželem
přijati v roce 1958 v Děčíně kaza-
telem Touškem. Z milosti Boží byl
manžel v roce 1970 povolán do
služby kazatele. První sbor nám
byl svěřen v Náchodě na pět let,
druhý v Praze v Soukenické na 12 let. Oba sbory byly
doslovně naší láskou i školou. V období důchodu jsme
ještě mohli aktivně prožívat ustanovení sboru v No-
vém Městě nad Metují v roce 2004.

Pán Bůh nám daroval 69 let společného života ve
vzácném manželství. Dnes už na uvedenou otázku
odpovídám sama, s plnou odpovědností, že prožítí
našeho života v CB pro nás oba bylo něco mimo-
řádného, něco vzácného. Poznali jsme, co znamená
přijmout do svého života Pána Ježíše jako osobního
Spasitele, že oběť Pána Ježíše nám darovala odpuš-
tění. Poznali jsme, co znamená čtení Bible, jakým
darem je modlitba a jaké požehnání přináší každo-
denní sebeodevzdávání se Pánu Bohu, Pánu Ježíši
a Duchu svatému.

I dnes v mém vysokém věku pro mne žít v Církvi
bratrské mnoho znamená. Ve vlastním sboru v Novém
Městě nad Metují přijímám každý den upřímný zájem,
modlitební oporu, pomoc, mimořádné projevy lásky
i důvěry. Jsem opravdově vděčná za mnoho každo-
denních telefonátů z různých sborů naší církve. Velmi
mě to nejen potěšuje, podpírá, ale i utvrzuje, že jsme
v CB jednou velkou Boží rodinou, že se máme navzá-
jem rádi – a to je v dnešní době, obzvláště z ruky Boží,
veliký dar. To nelze slovy vyjádřit.

Mám také příležitost sledovat a vidět, jak sestry
z CB víru projevují svědomitě, obětavě a trpělivě při
své náročné práci v sociálním zařízení Oáza, kde jich
pracuje sedm. Pokud jde o nás, denní kontakt úžasně
pomáhá vzájemnému sblížení, ostatním klientům
jsou sestry výrazným dobrým svědectvím. V mod-
litbách denně děkuji za naši církev a vyprošuji pro
ty, kteří stojí v jejím vedení, též všem bratřím kaza-
telům, našim rodinám, mladé generaci i dětem, Boží
požehnání.

HANA KOŠTÁLOVÁ, Nové Město nad Metují

SLAVNÉ SOUBORY, KAPELY A PÍSNIČKY

Když si pročítám historické články a osobní vzpomínky týkající se hudby v CB od jejího založení, mám dojem, jako bychom se v některých rysech oklikou vrátili na samý počátek, tedy do stavu, kdy hudba v naší církvi sice byla přítomná, ale...

V naší církvi se vždycky hodně zpívalo, hudba byla odjakživa přirozeným projevem naší zbožnosti a živosti. Ale o jednom období se dá směle prohlásit, že jsme duchovní hudbu v národě jako církev výrazně ovlivnili a někam posunuli a že i nás samotné ta hudba duchovně i lidsky budovala. Bylo to období 60. až 80. let 20. století. To byla doba, kdy téměř v každém společenství působil pěvecký sbor či hudební skupina – někde s kvalitou vyžadující velké milosrdenství posluchačů, jinde s téměř profesionálním většinou. Vydávaly se zpěvníky s vlastní textovou i hudební tvorbou. Samotný Křesťanský kancionál vydaný v r. 1965 péčí skladatele Zdeňka Čepa a básníka Samuele Vernerera je dodnes hodnocen odbornými kruhy jako jeden z nejkvalitnějších zpěvníků vůbec. V rámci celé církve působila řada hudebních uskupení spojujících celou církev.

Ale hlavně – hudba tvořila atmosféru zvěstování evangelia a povzbuzovala duchovní růst konkrétních lidí i celých sborů. V žádném případě to nebyl kulturní přívažek či „jediná aktivita, kterou nám komunisti dovolili“, jak vyjádřil jeden otrlý pamětník. Spíš bych řekl, že se v té době Pán Církve přiznal k velké touze našich zakladatelů Adlofa, Balcara, Urbánka aj. po duchovním probuzení a občerstvení církve.

Touha lidí zpívat a hrát k Boží oslavě se konečně setkala s přítomností lidí, kteří tu hudbu skutečně uměli tvořit a produkovat, navíc i duchovně promyšlet. Už to nebyly jen překlady probuzeneckých písní ze zahraničí podobně jako dnes, ale my sami jsme do písní a hudby vkládali vlastní duchovní svědectví, konečně i s patřičnou textovou a hudební kvalitou. Sборы naší církve se vzájemně navštěvovaly a sloužily si právě díky nejrůznějším hudebním počínům.

To, co dnes tvoříme organizačně přes senioráty, se tehdy dělo spontánně přes hudbu. Pražské sборы

Brněnská kapela Signum temporis

daly vznik legendárnímu Spojenému mužskému sboru, Bystré s Náchodem vytvořily Východočeský mužský sbor. Sborové dny či Ročnice se vyznačovaly službou pěveckého sboru z jiného společenství. Právě v hudebních aktivitách našlo mnoho mladých lidí zakotvení ve vlastním sboru, protože „s těmi starými pardály“ mohli mládežníci něco dělat a zažít. Když se sešla celá církev, navrhla se legendární „hymna“ Jeť Pán světlo mé, a jelikož se tato píseň zpívala úplně všude, zpívalo pak celé shromáždění čtyřhlasý chorál, že by i husité u Domažlic záviděli.

Nadto bylo zcela běžné, že pěvecké sборы, kapely či sóloví „kazatelé“ jako Josef Fajfr sloužili při evangelizacích, které pro mnoho lidí znamenaly průlomové setkání s Kristem. V těšínských hudebních souborech bylo zvykem, že členem mohl být pouze znovuzrozený a příkladně žijící člověk, protože se jednalo o duchovní službu. Bylo to jako duchovní probuzení šířené v hudebním obalu. A byla to služba, která se konala od srdce k srdci. Hanka Černá, manželka kazatele Pavla Černého, vzpomíná, že

Spojený mužský pěvecký sbor, zájezd do Anglie, 1969

v jejím rozhodnutí založit na Vinohradech pěvecký sbor mládeže ji zásadně inspirovala návštěva Spevokolu z Bratislavy vedeného Milicou Kailingovou (roz. Machajdíkovou). Jak sama říká, „inspiroval nás nejen pěvecký výkon, ale i duchovní zápas spojený s jejich službou“.

A nejednalo se jen o pěvecké sbory. V 70. letech začalo vznikat velké množství hudebních skupin, jako třeba Signum temporis v Brně. Pravda, i tehdy se vedl boj o čistotu církve, což vedlo k napětí a obavám, zda se církev příliš neuchyluje od duchovní hloubky. Naštěstí řada kapel tento tlak vydržela a postupně se tvořily další. Pro ilustraci v 80. letech v Praze hrála kapela Jonáš, skládal Tomáš Najbrt a v ostravském sboru CB se v 80. letech objevil fenomén sourozenců Kočnarových – Pavla, Honzy a Míši. Vedle nich se rozvíjel talent Jiřího Schneidera a vznikla folková skupina MLSouni (Martina Legáta Skupina), ve které působili mj. bratři Asszonyi a Maňáskovi. Celkem se jen v těchto skupinách dá napočítat minimálně šest nynějších kazatelů či farářů.

Mám za to, že jen díky onomu hudebně duchovnímu probuzení a jeho předávání dalším generacím jsme mohli v 90. letech objevit velké zdroje, ze kterých můžeme čerpat i v době svobody. Z hudebních skupin si leckdo jistě vzpomene na Lhoťáky (Velká Lhota), Sion (Tábor), Manases (Ústí n. Labem), Prorock (Praha) a mnohé další.

Mimořádným počinem, jenž jakoby navázal na některé klíčové prvky dědictví otců, je působení pěveckého sboru Effatha, který

letos slaví 30 let fungování. Mimořádnost spatřuji především v tom, že se v Effathě podařilo uchovat a rozvinout spojení kvalitní hudby, duchovní služby a propojování lidí napříč celou církví. Nutno zmínit, že Effatha by nevznikla bez práce Tibora Máhríka, který na Slovensku už před sametovou revolucí shromažďoval mladé lidi k pěveckým pobytům. Dá se říct, že čeští zástupci byli později zakládající generací Effathy. Na Slovensku Tibor rozvinul svou službu v pěveckém sboru Eben Ezer, který funguje pod jiným vedením až dosud.

MLSouni z Ostravy

Ale zpět k Effathě. Bohumír Toušek vtiskl tomuto sboru ideu rozvíjet skrze zpěváky Effathy kvalitní duchovní hudbu v místních sborech. Je to stále výzva, kterou se Effatha snaží naplnit. Kromě hlavního smíšeného sboru se daří přitahovat děti a mládež na letní kurz zpěvu. Zdá se, že i v době velkého rozvolnění a roztržitého zájmu má Církev bratrská v činnosti Effathy přece jen něco z toho, co propojuje církve a pěstuje kvalitní duchovní hudbu.

Závěrem si dovoluji smělou úvahu k poučení z dějin. Zmíněné předrevoluční hudební vzdušnice v CB do značné míry vyčpělo a nepřelilo se do svobodné doby. Asi i díky tomu, že se z toho přece jen stala kulturní zvyklost. Duchovní probuzení v 90. letech potřebovalo nové měchy ve způsobu myšlení: propojit dědictví „otců“ s duchovním nadšením „děti“, a to s cílem sloužit si navzájem k autentickému životu v Kristu. To je výzva, která stále leží před námi. Kdo ví, co naše děti napíšou o hudbě v CB v našem století?

S velkým přispěním Hanky Černé, Ernesta Welzsara a Martina Legáta

ROMAN TOUŠEK, kazatel CB v Havířově

CIRKEV BRATSKÁ NA SLOVENSKU VČERA A DNES

Ked Jednota českobratrská (JČ) začínala svoje pôsobenie na Slovensku, nadviazala na dva prebudenecké prúdy, vychádzajúce zo svetovej reformácie. Jeden tvorili bývalí vystaňovalci do USA, ktorí sa po vzniku Československa vrátili domov ako znovuzrodení kresťania a výrazne ovplyvnili svoje okolie. Druhý prúd predstavovalo misijné pôsobenie Modrého kríža. Keď na Slovensku začali pracovať baptisti aj metodisti a časť veriacich k nim prešla, JČ sa v roku 1920 rozhodla začať vlastnú prácu aj na Slovensku.

z maďarskej Nyíregyházi, ktorí sa usídlili v okolí Levíc. Z komunistami zlikvidovaného Modrého kríža sa vtedy k JČ pripojili jednotliví veriaci aj skupinky veriacich.

Komunistické reštrikcie mali ten pozitívny efekt, že k cirkvi a aktívnemu životu viery sa hlásili skutočne Duchom Božím premenení ľudia. V cirkvi si vytvorili svoju subkultúru, ktorá im pomáhala nielen prežiť ťažké časy, ale aj zmysluplne žiť svoje životy v limitovaných podmienkach totality. Zbory mali stanice na veľkom teritórii, a tak bolo ťažké udržiavať spoločnú teologickú líniu

Shromáždění v rodině Kinclových, Bratislava 1920
Vpravo: interiér bratislavské modlitebny, 1933

V roku 1923 bol v Prešove založený prvý zbor a v 1928 zbor v Bratislave. Veriaci používali českú Kralickú bibliu, za čo boli obviňovaní, že nie sú vlastencami. Síce vyrástli na českých textoch, ale to už nebola perspektívna cesta. Napriek protestu Rady JČ (1934) u Britskej biblickej spoločnosti proti vydaniu slovenskej Biblie v preklade prof. Roháčka, sa tento preklad v cirkvi veľmi rozšíril a udomácnil. Vydaním Kresťanského spevníka sa zase zachovalo dôležité piesňové dedičstvo sestier Royových.

Počas vojny bola JČ zakázaná. Prešovský zbor prichýlili baptisti z Liptova a bratislavský zbor Maďarská reformovaná cirkev. V roku 1950 sa k JČ pripojila veľká skupina veriacich presídlencov, pôvodom Slovákov,

pre zbor ako celok, keďže stanice viedli bratia, každý so svojim vlastným dôrazom a väčšou či menšou teologickou kompetenciou.

Od roku 1964 časť slovenskej národne uvedomelej inteligencie v bratislavskom zbore žiadala, aby názov cirkvi neodkazoval na národnosť, lebo to bolo prekážkou misie. O zmene mena sa v cirkvi hovorilo už od konferencie v roku 1951 a konferencia prijala nové meno Cirkev bratská v roku 1967. Politická premena ČSSR na federatívny štát ovplyvnila aj CB. V roku 1969 sa v Leviciach konala prvá konferencia troch slovenských zborov. Zvolila prvé Predsedníctvo CB, ktoré podliehalo slovenskej konferencii. Slovenské zbory – Prešov (388 členov), Bratislava (161) a Levice (293) – získali značnú autonómiu.

Úrady postupne povolili vznik ďalších štyroch zborov a výstavbu nových modlitební na ôsmich miestach. Spoločné pracovné a duchovné spoločenstvo všetkých generácií na týchto stavbách pôsobilo veľmi stmelujúco. Bývanie v rodinách, spolupatričnosť a trvalé vzťahy naprieč republikou vytvorili akúsi veľkú cirkevnú rodinu, kde sa väčšina ľudí poznala. Bolo to jedinečné a neopakovateľné.

Po roku 1989 sa cirkev ocitla v úplne nových podmienkach, na ktoré v podstate nebola pripravená. No aj pri svojej malosti sa ujala sociálnej práce a zriadila tri domovy sociálnej starostlivosti. Na úrovni zborov zriadila niekoľko škôl. Dnes má 19 zborov a chce zakladať ďalšie.

Potrebovala ujasniť svoju duchovnú a teologickú identitu, a s tým sa borí dodnes. Akoby sa v teológii hanbila za svoje reformované korene a v praxi za svoj evanjelikalizmus. Zdá sa, že kyvadlo štruktúr sa pragmaticky vychýľuje viac ku kongregacionalizmu a vnímame, že v stávke je jednota, ktorú už začína testovať aj kultúrny liberalizmus. Vo väčšine oblastí je vidieť jednak pozoruhodný progres a súčasne aj úpadok: horlivosť aj formalizmus; obetavosť aj konzumerizmus; poznanie Písma aj biblická negramotnosť; jasné presvedčenia aj vágne postoje; staršovstvo ako duchovný pastieri aj staršovstvo ako správna rada; zotrvačnosť aj odvaha k zmene.

Uvedomujeme si, že viera sa nededí, ale je to Boží dar. Vidíme, že v každej generácii je potrebné evanjelium poznať, žiť a zvestovať. Ďakujem, že Cirkev nie je len bratská, ale predovšetkým Kristova.

■
ŠTEFAN EVIN

predseda Rady Cirkvi bratskej

OSOBNÍ VZPOMÍNKY NA SLOVENSKOU CÍRKEV BRATRSKOU

K té úplně první se přenesu do šedesátých let minulého století, kdy jsme s rodinou rajzovali po Slovensku a mimo jiné navštívili básničku a výraznou křesťanku Marii Rafajovou na Staré Turé. Tehdy jsem tam jako malý kluk pocítil něco z duchovního odkazu své babičky Julinky, která spolupracovala se sestrami Rojovými.

Když přeskočím řadu let, nemohu nevzpomenout absolvování několika brigád na stavbě modliteben v Bratislavě na Cukrové, na Staré Turé a v Levicích. Budování našich modliteben svépomocí bylo úžasnou příležitostí nejen k solidaritě se stavějícím sborem, ale také k setkávání a sdílení nejen s místními. V Bratislavě to byly kurzy Navigátorů, které se odehrávaly po práci a po večerech v rodinách. Přes fyzickou únavu jsme nadšeně studovali biblické texty a učili se novým formám evangelizace přicházejícím ze Západu. Takové možnosti byly v období normalizace životodárným ozónem. Tam jsem také poznal kazatele, básníka a stavitele Milana Jurču. Jejich byt byl otevřen pro všechny. Rád vzpomínám na duchovní rozhovory na dané téma kolem velkého kuchyňského stolu. Ještě další dvě jména mně naskakují z té doby, a to čilý uječek Rosa, duše celé stavby, a velký „navigátor“ Milan Čičel.

Vrátím se ještě k brigádě na stavbě modlitebny na Staré Turé, kde jsme se severočeskou mládeží prožili duchovní povzbuzení. Po večerech tam bývala živá shromáždění, často evangelizačně zaměřená, neboť s nám byli i naši nevěřící přátelé. Měli jsme tam pěkné společenství s katolíky, zejména s velmi živým knězem Pavlem Jančíkem. Starou Turou zmiňuji také proto, že zde byla poprvé praktikována nová forma zakládání sborů. Z Bratislavy se sem přestěhovala skupina převážně mladých lidí s cílem založit sbor, aby se tak obnovila tehdy skomírající, ale kdysi čilá duchovní práce.

Nemohu také nevzpomenout na evangelizační shromáždění konaná ještě za totality v Prešově, Bardějově, Košicích, Medziankách, Levicích, Smižanech. V 70. a 80. letech jsme s východoslovenskou mládeží pobývali ve Štole ve Vysokých Tatrách. Byla to nezapomenutelná setkání s biblickými výklady kazatele Antonína Voříška, který téměř v 80 letech vylezl na Gerlachovský štít.

Intenzivně jsem prožíval polistopadový prázdninový pobyt mládeží z Cukrové a z Levic v malebném Vavrišově, pod nádhernou scénérií hlavního hřebene Roháčů. Tehdy se řešila aktuální otázka členství. Mládežníci, převážně pokřtění v dětství, aktivně zapojení do života sboru, neviděli důvod, proč být členy sboru. Vedli jsme tehdy čilé rozhovory vedoucí k samé podstatě víry. Potěšilo mě, když jsem se později dověděl, že se mnozí z nich stali členy sboru.

Mohl bych pokračovat podnětnými setkáními s lidmi, jako byl Ludovít Fazekaš, František Ciesar, Daniel Pastirčák, Petr Komrska, Igor André a další. Nakonec ale zmíním pravidelný kontakt se žilinským sborem, který jsem měl zejména v jeho studentských počátcích, když na službu Stanislava Stebela a Petra Mazura navázali moji rodiče.

■
DANIEL FAJFR, Praha 13

GRATULACE K VÝROČÍ

Církev bratrská si letos připomíná 140 let od svého vzniku, tehdy pod názvem Svobodná církev reformovaná. Jak už to v takových případech bývá, ostatní denominace tenkrát vnímaly vznikající (a oddělující se) společenství spíše jako sektu. Podobně chápal novou organizaci i stát. 140 let je ale dlouhá doba. Byly to roky vyplněné docela aktivním životem, mnohou službou, orientovanou nejen dovnitř církve, ale také do ostatní společnosti. Církev rostla nejen početně, ale snad i vnitřní kvalitou, dospívala. Dorostla až do dnešní podoby. Některé názory a postoje našich otců v nás dnes vyvolávají více či méně chápavé úsměvy, jiných si ceníme a chceme je držet. Další se vytratily a my bychom se k nim rádi znovu vrátili.

To je ale pohled zevnitř. Jak nás vnímají ostatní denominace Kristovy církve dnes, po tolika letech? Čeho si na nás cení, čím jsme i jim k užítku? Několik představitelů denominací, které se setkávají a spolupracují na půdě Ekumenické rady církví, jsme požádali o kratičký pozdrav.

■ **PETR RAUS**

místopředseda Rady Církve bratrské

Václav Malý
pomocný biskup pražský,
Římskokatolická církev

Církev bratrská patří do ekumenické rodiny českých křesťanských církví. Slaví 140. výročí svého založení. Podle statistik počet jejich členů přibývá, což je v českém sekularizovaném prostředí vzácný jev. Svědčí to o duchovním elánu a odvaze oslovovat hledající a tápající. Členy církve jsou některé osobnosti, jejichž akční rádius působí i mimo konfesní hranice. Těchto vyznavačů si vážím a sleduji jejich počínání. Radost jednoho církevního společenství nemůže být lhostejně pomíjena sesterskými křesťanskými církvemi.

Sestry a bratři bratrské církve, při vši rozdílnosti našich křesťanských církví máme my všichni pokřtění ve jméno našeho Pána Ježíše Krista společné poslání – autenticky, obětavě a s radostí hlásat evangelium v naší sekularizované společnosti. Přeji vám všem odvahu rozvíjet své duchovní síly ve prospěch Božího království. Na cestě s Ježíšem a za Ježíšem jsme posilováni a povzbuzováni Duchem svatým, abychom neztratili ze zřetele milosrdného Otce.

Tomáš Butta
patriarcha – správce Církve
československé husitské

Vážené sestry a bratři, z různých ekumenických setkání s představiteli a společenstvím vaší církve mohu poznávat a zřetelně si uvědomovat, jaký je přínos vašeho svědectví o Kristu i pro nás, křesťany z jiných církví a tradic. V našem husitském zpěvníku například najdeme písně s texty Aloise Adlofa, kterou je svatodušní píseň „Duše nám zemdlivá žízní“ nebo s husovskou a národní tematikou „Ó svatý Bože, slyš naše hlasy“. Vaše církev také upozornila na Husovo rodiště v Husinci a vybudovala modlitebnu v těsné blízkosti jeho tradičního rodného domu. V tomto sboru se konají každoročně bohoslužby s ekumenickou účastí. Připomínám si stavby vašich nových sborů a modliteben, které využívají prvky soudobé architektury, a přitom vytvářejí prostředí domova sester a bratří.

Spatřuji ve vaší církvi dva nosné důrazy, kterými jsou znalost Bible a význam společenství. S Bibli seznamujete děti a mládež a společenství sborů se projevuje praktickou vírou a bratrskou vzájemností. S užitekem v ekumeně také čerpáme z prací teologů a religionistů Pavla Hoška, Zdeňka Vojtíška, Jána Liguše, Pavla Černého a dalších. Přeji vám pro vaši službu a svědectví našemu společnému Pánu Ježíši Kristu duchovní dary – pokoj, lásku a víru. Jak to je vysloveno v apoštolském starokřesťanském pozdravu: „Pokoj bratřím i láska a víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista.“ (Ef 6,23)

Martin Moldan biskup Apoštolské církve

Drazí bratři a sestry v Církvi bratrské, s potěšením v srdci vám všem gratuluji k vašemu kulatému výročí! Mé potěšení je o to větší, že v CB máme jako rodina své kořeny. Já jsem v jednom z vašich sborů před čtyřmi desetiletími coby student uvěřil v Pána Ježíše a o něco později jsem si zase z jiného sboru „odvedl“ budoucí manželku. Často na tu dobu vzpomínám.

Žijeme ve složité době. Pevně dané hodnoty ztrácí svůj význam. Hlásit se k tomu, že věříme v „jedinou cestu“, není populární. Svět se mění rychleji než kdy jindy a rovněž současná pandemie covid-19 staví před všechny církve zcela nové výzvy.

Přeji Vám tedy, jako součásti Těla Kristova v naší společnosti, abyste s Boží pomocí vyjadřovali, že „Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i navěky“. Abyste v této turbulentní době dokázali zůstat pevní, věrní Kristovu evangeliu a současně dokázali oslovit i všechny generace. Abyste byli stále tím, co jsem na vás vždy obdivoval: biblickou církví se širokým záběrem a důrazem na zdravou rodinu.

Jan Jackanič tajemník Výkonného výboru Bratrské jednoty baptistů

Milí bratři a milé sestry v Církvi bratrské, věřím tomu, že každé společenství následovníků Krista má od Pána církve svůj specifický dar, kterým může a má sloužit ostatním věřícím. Ve vašem případě jsem vděčný za to, že dokážete propojit rozum a cit, přemýšlení i prožívání a vzdělání se zápal pro službu. Nepohrdáte jedním nebo druhým, dokážete spojit lidi různých důrazů, povah i sociálních skupin a to vše s pohledem upřeným na Krista.

Přál bych vám k vašemu výročí, aby toto propojení zůstávalo vždy živé a plné moci Ducha svatého. Abyste uměli v pokoře tímto darem sloužit a uměli si nechat ostatní posloužit tam, kde Pán církve nadělil to, co vám může být k prospěchu.

Daniel Ženatý synodní senior Českobratrské církve evangelické

Církev bratrská vytváří v České republice věrohodnou, nezaměnitelnou stopu Božího království, především svým důrazem na osobní přijetí Krista jako svého Pána a Spasitele. Jsem za tento důraz velmi vděčný zvláště v čase, kdy záměrně falšované a lživé informace chtějí manipulovat a ovlivňovat naše myšlení. Tehdy se odkaz na Krista a jeho evangelium o to více stává nadčasově moderní směřovkou k životu v pravdě a lásce.

Ke 140. výročí přeji všem vám, milé sestry a milí bratři v Církvi bratrské, abyste tuto schopnost nejen neztratili, nýbrž jako vzácný Boží dar stále rozněcovali u sebe, i u druhých. (2Tm 1,6)

Nechť v srdci každého z vás vládne pokoj Kristův, k němuž jste byli povoláni v jedno společné tělo. A buďte vděční. (Ko 3,15)

Marek Prosner senior Církve Křesťanská společenství

Milí přátelé v Církvi bratrské, jsem rád, že se mohu touto formou připojit k jistě mnoha dalším vyjádřením vděčnosti za vaši církev. Před několika roky jsme jako Rada CKS navštívili vaši Radu CB a vzájemně jsme si vyznávali hříchy, které se staly během odchodu některých bratrů a sester z CB do KS. Myslím, že to byl jeden z klíčových bodů v našich vztazích, které jsou určovány pokorou a vzájemnou úctou. Ačkoli jsme v některých způsobech zbožnosti rozdílní, jde nám o stejnou věc – přivádění lidí této země ke Kristu.

V jednom spisku, který vydala Jednota českobratrská v roce 1935, je mimo jiné napsáno: „Jednota českobratrská pokládá slovo Boží za jediný, neomylný základ víry a života... Klade důraz na jistotu spasení, ospravedlnění z víry a znovuzrození z Ducha Kristova.“ Mám za to, že to jsou důvody, proč jste během všech těch let ustáli všechny vnější i vnitřní těžkosti. Stojíte totiž na pevném základě, na slově Božím, a spoléháte na moc Ducha svatého ke spasení.

Přeji vám mnoho požehnaní a síly od Hospodina, abyste tyto pravdy v naší zemi nadále nesli a podíleli se na uskutečnění onoho velkého poslání, na kterém jsme spolu s vámi vděčnými spolupracovníky.

JAKÝ MÁ SMYSL DALŠÍ EXISTENCE CB VE 21. STOLETÍ?

Naše církev je církví nedokonalou, zároveň ale také církví, kterou si Pán Bůh v mnohém používá, která má dobré základy a jsem přesvědčen, že v rámci české ekumeny i svoje jedinečné místo a specifika. Proč konkrétně?

Co se kazatelského sboru týká, Církví bratrské se podařilo spojit důraz na teologické vzdělání s prostou, nikoli ale hloupou a naivní vírou v Pána Ježíše. V ekumeně jsem někdy svědkem buď jednoho, nebo druhého důrazu, kdy vzdělaný teolog či kazatel nemůže „jen tak věřit“, a „jen tak věřící“ nemůže studovat teologii, aby nepřišel o víru. Církev bratrská ukazuje, že lze obojí zároveň.

Když zmiňuji kazatelský sbor, pak je třeba dodat, že k CB patří a patří silný laický prvek. Pohled na svět z civilní sféry je obohacující a zároveň brání pyramidálnímu modelu vedení. Vážím si určitého demokratického modelu a naskakuje mi husí kůže, když v některých denominacích vidím autoritářský model, popsaný například slovy: „Systém autorit striktně odmítá rovnostářství a vidí církev jako strukturu poddanosti a odpovědnosti na principu podřízený a nadřízený.“ CB ukazuje, že tudy cesta nevede.

Církví bratrské se někdy vyčítá, že je příliš rozkročená. Ano i ne. Mantinely máme, zároveň jsme mezi sebe schopni pojmut vícero způsobů zbožnosti i sborových modelů. To vede k jistému napětí, ale pokud toto napětí působí otázky a vzájemnou inspiraci, pak díky Bohu za něj. CB ukazuje, že identita církve nestojí na tom, zda křtít, nebo nekřtít děti, kdy přijde tisícileté království nebo na délce či barvě taláru. Zároveň že jsou určité oblasti, ze kterých nelze slevit. Jako nejdůležitější vnímám osobu a dílo Ježíše a vztah k Bibli, je jich ale víc.

Jak CB stárne, přirozeně si tvoří různé tradice. Na tom není nic špatného, pokud se tradice nestane svěrací kazajkou. CB ukazuje, že různé snahy o „církev jinak“ se mohou vyvažovat s „církví stejně“. V CB se totiž setkáte jak s rozumnou tradicí, tak různými netradičními inovátorskými přístupy. (A občas i s nerozumnými tradicemi a s nerozumnými inovacemi.)

David Novák
předseda Rady
Církve bratrské

Během let se z CB stala klíčová denominace, co se evangelikální teologie v naší zemi týká, a to i díky ETS. Druhá evangelikální škola s takto silným učitelským sborem a rozsahem výuky v Česku není. Přes nejrůznější zápasy ETS každý rok vygeneruje několik kvalitně připravených absolventů, a to nejen do CB, ale i do dalších církví. Tím se CB stává požehnáním pro další denominace.

Důvodů, proč má smysl, aby CB nadále existovala, je jistě více a vydalo by to na delší článek. Zakončím slovy prvního předsedy naší církve Aloise Adlofa, jejichž aktuálnost dopadá do našich zápasů. V knížce *Návody pro křesťanskou práci* jako jeden z klíčových bodů křesťanova života a služby uvádí: „Je to přenechání se cele Pánu Ježíši skrze jeho svatého Ducha, aby On ve své milosti a lásce směl celou vůli uživati všech sil a schopností našich, jakž ráčí.“ Přál bych naší církvi, aby se tento apel nad Církví bratrskou klenul jako duha i do dalších 140 let její existence. ■

Číslo 12/2020, vychází 10x ročně

Šéfredaktor – Bronislav Matulík

Výkonný redaktor – Ing. Eva Čejchanová

Výtvarník – Ondřej Košťák

Grafický styl a sazba – Judita Košťáková ml.

Vydavatel – Rada Církve bratrské, Soukenická 15

Vychází – 6. 12. 2020

Kontakt – brana@cb.cz

Použité fotografie jsou z archivu časopisu BRÁNA, není-li uvedeno jinak.

KŘEST

KŘEST A JEDNOTA CÍRKVE

text DAVID BEŇA

Křest vždy v církvi představoval jednu z velkých rozdělovacích otázek, ale také jedno z hlavních pojítek církve. Co lidé rozděluje, to spojuje Bůh.

O křtu apoštol opakovaně mluví jako o jednom z určujících projevů jednoty, kterou Bůh dává církvi: Je „jeden Pán, jedna víra, jeden křest“; jsme pokřtěni do Krista, který jediný byl za nás ukřižován, a proto jsme – máme být – jedno bez ohledu na teologické gusto, na národnost, sociální status či pohlaví. (Ef 4,1–6; Ga 3,27n; 1K 1,13; 10,1nn) Je jeden Kristus a jeden jeho křest a jedna jeho církev.

A přece se zrovna ke křtu váží církevní kontroverze, ba rozkoly a nenávisti! V 16. století se od reformace – za cenu pronásledování a mučednictví – oddělili křtenci (a v 17. století baptisté), mimo jiné proto, že odmítli křest nemluviat. Křest jim byl vyznáním víry, krokem ryze osobní poslušnosti. Ovšem i reformační konfese se lišily: Je křest vnějším znázorněním vnitřní milosti, jak učili reformovaní, nebo je přímo darem této milosti, prostředkem, jímž nás Bůh spojuje s Kristem, jak vyznávali luteráni (a katolické církve)? A mohli bychom pokračovat do následující stáletí (až do našich sborů), anebo se podívat ještě hloub do minulosti, do středověku a antiky: Jedná ve křtu (vyznavačsky či spásně) Bůh, jak učí reformační konfese (a podobně katolíci), anebo je křest lidským činem, svobodným přiznáním člověka ke Kristu, jak věří baptisté (a jak dokládal starý Karl Barth)?

Ovšem z našeho seriálu si možná vzpomenete i na otázky, jež ohledně křtu nechala otevřená Bible, pokud je sama nezotvírala! Jak tomu je se křtem dětí? V knize Skutků vede víra ke křtu, přičemž ne

u všech křtěnců se víra zmiňuje. V epištolách spíše víra ze křtu vychází. Je tedy víra kořenem, či ovocem křtu? A je křest obrázkem evangelia, anebo se v něm Kristus s námi reálně spojuje ve smrti a vzkříšení? Jak je tomu se křtem vody a Ducha? A je „křest na odpuštění hříchů“ (Sk 2,38) Božím ujištěním o odpuštění hříchů, nebo křtěncovou prosbou o odpuštění, symbolickým znázorněním očisty, anebo jejím prostředkem? Bible jako by nás nechávala „ve štychu“, sama totiž umožňuje různé výklady a důrazy...

Jistě i proto existují různé křestní nauky. A podobně naše osobní zkušenosti, naše očekávání a motivy, vztah k vlastnímu křtu se různí. Duchovní zásady Církve bratrské tuto otevřenost, zdá se mi, potvrzují: Když nevyhraněně, neproblematicky zmiňují jak vyznavačské, tak smluvní, a dokonce i sakramentální (reálně činné) pojetí křtu. Když vedle sebe staví křest věřících a křest dětí věřících. Když trvají na objektivnosti a neopakovatelnosti křtu, ale zdůrazňují i pastorační ohledy vůči subjektivní bolesti jednotlivce. (čl. 150–8)

A přece je tu jen jeden Kristův křest a jen jeden Kristus křtu! Respektive na základě novozákonní otevřenosti musíme říci: A právě tak – v téhle šíři a různosti – je tu jeden křest a jeden Kristus, který nás napříč osobními i církevními rozdílnostmi spojuje.

Je faktem, že existuje mnoho náhledů, zkušeností, cest s Kristem; mnoho lidských tváří i konfesních tvarů. A je faktem, že tyto různé tvary tak či onak vyrůstají z Písma. Tím spíše smíme věřit, že nad tím vším stojí Kristus. Jemu je dána veškerá moc na nebi i na zemi (právě tam i onde), nade všemi národy (právě v jejich rozdílnostech). Proto dnes církve vzájemně uznávají své křty. Tedy vlastně onen jeden křest, vykonaný a přijímaný v lidské a církevní různosti. Je to křest Kristův. A je tu Kristus křtu, náš společný Spasitel a Pán.

DAVID BEŇA,
lic.theol. (1975)

je tajemníkem odboru pro vzdělávání při RCB a učitelem Starého zákona a religionistiky na ETS v Praze. Vystudoval teologii v Rakousku a ve Švýcarsku. S manželkou Evou má tři děti.

CELÝM SRDCEM

podle autentického vyprávění Dany a Davida Kynclových
a Petra Geldnera zpracovala **EVA ČEJCHANOVÁ**
foto **ARCHIV RODINY KYNCLOVY**

Jsou doma. Krásné, maličké, dvoukilové, ale to je u předčasně narozených dvojčat normální. David před jejich příjezdem z porodnice všechno doma dezinfikoval, aby Dana mohla být po císařském řezu v klidu a aby holčičky byly v bezpečí. Zbývalo jen pověsit vyprané záclony. Všechno nasvědčovalo tomu, že prožijí první víkend domácího štěstí v pětičlenné rodině...

Doteď byli tři. Čtyřletá Julinka je s tátou na zahradě. Daninu pozornost upoutalo tiché bzučení. V místnosti létala moucha. Holčičky usnuly, takže ještě pár hodin spát budou. Možná až do rána. Spaly hodně. I to je prý normální po novorozenecké žloutence. Musí dát pozor, ať na ně ta moucha nesedne. To ta moucha zavedla Danin pohled k miminkům. V šeru pokoje toho moc vidět nebylo, ale i tak se jí zdálo, že Amálka má v obličejí podivnou barvu. Když s Davidem vytáhli dvojčátka ven na světlo, vypadal Amálčin obličejík vedle Rozárciných růžových tvářiček popelavě. Něco nebylo v pořádku...

„Bože, co se to děje?“ David si připadal jak ve zlém snu. Měl za sebou šílenou jízdu do nemocnice. Amálka vydávala divné zvuky, ale ještě horší bylo, když pak ustaly.

Z pohotovosti je poslali rovnou na JIP. A teď tam sedí na chodbě a čeká – ani neví, jak dlouho. Přijeli v sedm. Kolik je? Půlnoc? Pořád to nechápal. „*Přece jsi nám je, Pane, dal! Nečekali jsme dvojčátka, ale stalo se. Takový dar! Bože, neunesli bychom, kdyby sis ji vzal...*“ David věděl, že jestli Amálka umře, bude v Nebi, ale jeho emoce to nebyly schopny pobrat. Svíral ho strach, jaký ještě nezažil. Už

obvolal všechny a rozeslal SMS každému, kdo by se mohl modlit. Ale ta hutná úzkost nepolevila. „*Bože, smiluj se!*“

Dveře se otevřely. Lékaři z ARO odcházejí a David slyší, jak jeden z nich říká: „Tohle už nikdy nechci zažít.“ O chvíli později záchranáři s lékařem projíždějí kolem Davida s lehátkem. Na něm v jakési krabici leží malinké tělíčko, všude kolem jsou hadičky a přístroje – Amálka je připravena na odvoz do Prahy na JIRP. Uvnitř Davida se něco rozpojilo. Uslyšel sám sebe, jak říká: „Prosím, zachraňte ji!“

Prázdniny se blížily do své poloviny a celý kemp se chystal na táborák. Byla to nejradostnější událost z celého toho mládežnického pobytu. Organizace večera byla v plném proudu, když Petrovi cinkla esemeska. Píše David, čerstvý trojnásobný tatínek od nich ze sboru. Z narození zdravých dvojčátek se s nimi radoval celý sbor. „Amálka je v ohrožení života. Prosíme o modlitby.“ Chvilí mu trvalo, než si uvědomil, co ta zpráva znamená – bylo to nereálné, nezapadala vůbec do ničeho z toho, co si představoval a co ho zrovna teď obklopovalo. Ten šok byl obrovský. Vždyť nic nenavědčovalo tomu, že je něco špatně... Rozeslal prosbu o pomoc a musel se jít projít, sám s Bohem. „*Tohle jsou*

chvíle, kdy je tak těžké být kazatelem, pas-týřem tvých oveček, Bože. Ty víš, co to je, ztrácet dítě. Pomoz jim, nenech bolest, aby je zdrtila...“

Dana celou tu dobu, co byl David s Amálkou pryč, ležela v posteli vedle Rozárky a Julinky. Necítila téměř nic. Jen pocit jakéhosi neurčitého vzdáleného nebezpečí. Bůh ji odřízl od emocí. Jako kdyby byla schovaná pod jeho ochranným pláštěm. Mohla tak fungovat. Mohla se postarat o holky. Přemýšlet. David se vrátil s tím, že lékaři nic nevědí. Má ráno zavolat na JIRP.

Ale ani ranní telefonát nepřinesl odpovědi, jen se dozvěděl to nejdůležitější – Amálka stále žije. Ohledně toho, co se s ní děje, mají lékaři různé hypotézy. Jedna z nich je infekční zápal plic. V tu chvíli se Daně v hlavě objeví neodbytná myšlenka: A co když to má i Rozárka?

Když se vydali za Amálkou do Prahy, měli za sebou jen pár hodin bezesného

spánku. Rozárka jela s nimi, aby se po jistotu doktor podíval i na ni.

Lékař mluví o Amálce. Je to zlé, moc zlé. V Kolíně ji oživovali. Její život visí na vlásku. Doktor stále dokola opakuje: „Její stav je velmi, velmi, velmi vážný.“ Na Rozárce při vyšetření nenachází nic. „Ta hospitalizace v Kolíně je jen pro jistotu,“ dodává. Jistota... Po komplexním kardiologickým vyšetření vychází najevo, že u Rozárky probíhá stejný proces jako u její sestřičky. Začíná jí selhávat srdce. A místní kardiolog poprvé vyslovuje diagnózu, která už dvojčatům zůstane. Myokarditida – zánět srdečního svalu. Holčičky měly vlivem předčasného narození otevřenou Botallovu dučeň, byly zesláblé žlutenkou a nějaký běžný vir zasáhl jejich nejzranitelnější orgán – srdce.

„Bože, co se to děje?“ Dana si připadala jak ve zlém snu. Jako by si osud kruté hrál a jednou mu to bylo málo. Sanitka je s Rozárkou převezla do Prahy. Jely do pražského Motola, rovnou na JIP. Vyšetření

potvrdilo, že Rozárka prochází tím samým, co Amálka. Překvapení lékařů je velké – poprvé mají před sebou dvojčata, která prodělávají srdeční selhání zároveň. Je to genetické? Rozárka je v umělém spánku, napojená na plicní ventilaci. Teď už bojují o život obě dvě. Každá jinde.

A tam, na nemocniční chodbě bez Rozárky, to na Danu dolehlo. A přemohlo ji to. Obrovský smutek, prázdnota, nesmyslnost, vyčerpání... „Bože, co to celé znamená?“

„Nemůžete zůstat doma, budete u nás.“ Adam rodině svého bratra Davida poskytl domov a udělal z něj momentální místo péče a útěchy. Hned ráno za nimi přijela i jejich maminka, aby pomohla vypravit se do nemocnice.

První týden byl hrozný. Holky byly daleko, David a Dana dvakrát denně volali na oddělení, aby dostali nějaké zprávy. „Rozárce půlka srdce nefunguje, na shledanou,“ informace byla neúnosně těžká, ale úleva byla už jen to, že dcerky žijí. Širší rodina a mnoho blízkých v Kristu nesli tu tíhu s mladými rodiči. David založil blog – několikrát za den tam píše, co se děje. Jeho záznamy se stávají deníkem, prostředkem psychohygieny i jedním ze zdrojů podpory. Lidé ho čtou a povzbuzují rodinu jak lidsky, tak duchovně. Jsou věci, které David nikdy nezapomene. Třeba pravidelné ranní a večerní telefonáty od jejich předchozího kazatele Tomáše Grulichy.

A pak přišel první Boží zázrak. Lékaři se rozhodli Rozárce operativně uzavřít Botallovu dučeň v naději, že by to mohlo srdíčku pomoci. Naděje se stala realitou a Rozárce se po jednom týdnu hospitalizace na JIP funkce srdce natolik zlepšila, že ji přesunuli na standardní pokoj. Doktor mluví o zázraku, nečekali takový efekt. Dana je v nemocnici s Rozárkou a po týdnu, v den Daniných narozenin, ji propouštějí s normální funkcí srdce. *Je to dárek od tebe, Bože?*

→

S Amálkou je to jiné. Když si Davida a Danu lékaři po dvou týdnech pozvali na lékařský pokoj a zavřeli dveře, oba úzkostně tušili, že je víc než zle... A bylo. Experimentální lék nepřinesl očekávaný účinek a Amálčino srdíčko se vrátilo do stavu, v jakém bylo na samém začátku. Z možností zbývá ještě transplantace, ale pravděpodobnost úspěchu je dvouprocentní a v Evropě stejně není žádný vhodný dárce. Naděje na přežití se rovná výhře v loterii. „Jestli ji chce ještě někdo vidět, tak dnes nebo zítra,“ slyší Dana a necítí nic, má pocit, že se mluví o někom cizím. Zato Davida zaplavuje těžká úzkost. Je to tady, Bůh ji chce vzít k sobě. A já ji budu muset pustit. Musím mu zůstat věrný, ať se děje cokoliv. Ale ještě budu bojovat, ještě to nevzdám – vždyť dokud dýchá, je pořád naděje.

Petr poslal manželce Janě, která byla tou dobou na táboře Awany, SMS, že vyjíždí. Nejelo se jim lehce. Z Poděbrad do nemocnice na Karláku to trvalo skoro hodinu. Chvilí seděli na chodbě. On jako kazatel a dva starší ze sboru. Naproti nim

byla na zdi obrovská nástěnka – poděkování od rodičů zachráněných dětí. Pane, kéž by to tak dopadlo i s Amálkou... David byl u dcerky. Drcený úzkostí v duchu prošel o zázrak. Amálka na něj koukala a jeho napadlo, že mu říká: „Táto, bojuju, dělám, co můžu, ale nemůžu už víc.“

každíčký den malými krůčky zlepšovala. Po měsíci na JIRP ji převezli na kardiologii v Motole, na stejný pokoj, kde pár týdnů před ní ležela její sestřička.

inzerce

Sbor Církve bratrské v Praze 3 na Žižkově hledá druhého kazatele s misijně-evangelizačním obdarováním a zaměřením, nebo obdobně zaměřeného misijního pracovníka.

Díky pravidelným misijním aktivitám se sboru na Žižkově podařilo oslovit řadu nevěřících lidí.

Jedním z úkolů nového pracovníka by tak mohlo být další rozvíjení těchto činností a kontaktů. Jednalo by se o práci na plný úvazek s možností bydlení ve sborovém domě.

V případě zájmu prosím pište na adresu zizkov@cb.cz, nebo volejte na číslo **222 580 118**.

Petr byl překvapený, jak vstřícně lékařka na JIRP uvítala, že se jdou za Amálku modlit. Pustila je dál. Už ve dveřích se mu sevřelo srdce. Nikdy neviděl tak malé miminko v zajetí sond. Do té doby ve službě kazatele nezažil tak náročnou chvíli. Nejspíš nejsem sám, pomyslel si, když se podíval na bratra staršího. Ten nemohl ani mluvit. Podle Božího slova vytáhli olej a začali.

O desítky kilometrů dál Jana svolávala účastníky tábora. „Děti, v nemocnici teď malá Amálka bojuje o život. Pojďme se za ni modlit.“ A desítky čistých dětských hlasů se v jednu chvíli spojily do jednoho proudu. Modlitba má sílu. Když se modlí hodně lidí, je to síla znásobená. A tam, kde se medicína dostane na svoje hranice, je pak prostor pro Boží zázraky.

Od toho hrozného pátku uběhly dva měsíce. Tenhle den je zvláštní – Amálku propouštějí z nemocnice. Ve zprávě je napsáno: „Těžká dysfunkce levého srdečního svalu.“ Znamená to, že srdíčko funguje na minimum, a kdyby Amálka onemocněla třeba jen běžným dětským nachlazením, nemusela by tu zátěž zvládnout. I když je každodenní péče o ni protkaná trvalou úzkostí, nevádí – žije. Je doma s rodinou. Kdyby teď zemřela, nedávalo by to vůbec žádný smysl, říká si Dana. A v osamění se úzkostlivě modlí: „Dej, prosím, Bože, jejímu srdíčku sílu, uzdravuj ho!“ Pár dní nato, při jedné každotýdenní kontrole v Motole, přichází zvláštní pokoj. Jako by Bůh šeptal Daně do ucha: „Nezemře, uzdraví se, dobře to dopadne.“

A Bůh toho prostoru využil. Amálka dostala znovu (už potřetí) dar života. Přežila ony dva kritické dny a po nich se

Na prohlídkách v nemocnici ale David a Dana slyšeli dlouho pořád to stejné: „Nezlepšilo se to.“ Z jejich okolí padaly návrhy na léčitele, ale David se rozhodl věřit Bohu. Kontaktovali křesťana s darem uzdravování. Kazatel Zdeněk Uhlík přijel

Umírá mi dítě – Bože, jak to myslíš?

MARTIN LEGÁT, kazatel Sboru CB v Hradci Králové

Jsou situace, v nichž jsme postupně anebo někdy zcela znenadání vtaženi do děje, ve kterém jde o všechno. Neřešíme v nich malichernosti, ale základní otázky spojené s existencí člověka. Kdosi řekl, že otázka zdraví dětí je nejcitlivějším místem v životech milujících rodičů. A pokud se celá situace dostane na hranu života a smrti, pak je to nesku-

tečně ostrá hrana, po které je velmi těžké jít. Ohromná porce stresu, obav a nejistoty jsou těžkým břemenem, které se snažíme unést. Ale i v tom všem můžeme prožít, že na to nejsme sami. Boží blízkost a láska mají v takových chvílích hmatatelnou podobu. Ať už se jedná o modlitby křesťanů v našem okolí nebo o povzbuzení v podobě laskavého, citlivého zájmu, který neradí, ale umí doprovázet.

Zároveň vnímáme, jak moc v takových zkouškách potřebujeme stát na pevné půdě. Mít odvahu čelit vysloveným i nevysloveným otázkám. Bože, jak to mám pochopit? Jak se k celé situaci postavit? Chceš moje dítě uzdravit, nebo mne připravuješ na nejhorší možnost? Tyto otázky jsou pro nás výzvou k odvaze položit je nejen sobě, ale i Bohu. Nespokojit se s lacinou útěchou, nestavět budoucnost jen na vlastních přáních. Anebo naopak nedávat prostor temným scénářům, které dovedou být velmi kreativní.

V evangeliích najdeme příběh, ve kterém představený synagogy Jairos vyhledal Ježíše s úpěnlivou prosbou, aby zachránil jeho umírající dceru. V celé situaci se rychle mění okolnosti a s nimi i představy milujícího otce o tom, jak to bude dál. Co se však nemění, je skutečnost, že Pán Ježíš po celou dobu tohoto muže doprovázel. Byl pro něho nadějí a jistotou, která obstála i v přívalu měnících se okolností. Zdrojem pokoje, který byl silnější než strach či rezignované myšlenky.

Nesmírně si vážím všech křesťanů, kteří mají odvahu položit si otázky, které život někdy přináší. Ne vždy na ně najdeme jasnou odpověď. Často je to tak, že za jednou otázkou se skrývá několik dalších. A prostor plný otázek a pravděpodobných scénářů je neskutečně hluboký. Jak snadné je se v něm ztratit. A tady k nám zní vybídnutí, abychom se v tomto prostoru nechtěli pohybovat sami a sami rozhodovali o tom, čeho se pevně uchopíme, a co naopak dáme stranou s tím, že se nás to netýká. Protože to leckdy nevíme, spíše to jenom tušíme. Pro představeného synagogy byl Pán Ježíš průvodcem v nejtěžších chvílích jeho života. Někým, kdo mu pomáhal dobře reagovat na okolnosti, které se daly i nedaly předvídat. Oporou, která zůstala nakonec oporou jedinou.

To neznamená, že nám Bůh splní všechna naše přání, byť jsou sebe-lépe míněná. To znamená, že s Bohem můžeme vstoupit do zápasů o zdraví, záchranu života či jiné zásadní hodnoty své či svých blízkých. Vstoupit s jistotou, že Bůh v takových situacích bude vedle nás. Abychom jej poznali jinak, než jak jsme jej znali doposud, a prožili, že největší nadějí v takových situacích je pro nás Bůh sám.

hned ten týden. Na Davida a Danu působil jako apoštol. Byl pevný ve víře v Boží skutky, opíral se o verše se zaslíbením. Šel za Amálkou, provedl druhé pomazání olejem a modlil se za uzdravení každé buňky. Každé. Význam toho slova si rodiče Amálky uvědomovali pokaždé, když udělala pokrok ve vývoji. Lékaři totiž nastínil i obavu, že se těch pět minut bez kyslíku mohlo podepsat na jejím mozku a že bude postižená.

Bůh se smíloval. Pro všechny ty modlitby, pro všechnu tu lásku, pro víru mnohých. I když boj ještě pořád není u konce. V době, kdy sestřičky slavily své první narozeniny, se začaly projevovat negativní dopady, které těžké události měly na psychiku nejstarší dcerky Julinky. Ve chvílích nejhorších zápasů o životy dvojčat si nikdo neuvědomoval, jak veliké trauma prožívá ona.

Pane, děkujeme, že jsi přikryl i tohle a že se Julince dostalo včasné odborné péče. Stejně tak i Daně a Davidovi - a že mohli pomalu, ale jistě zpátky načerpávat životní energii, kterou do poslední kapky vydali.

Ty čtyři roky utekly jak voda, říká si Dana a s láskou pozoruje holčičky. Hrají si na doktory. „Jak veliký zázrak jsi pro nás, Bože, udělal... Žijí, rostou, radují se jako každé jiné děti. Děkujeme, Pane.“ Srdce jí zaplavuje vděčnost. Rozárka je zdravá, Amálka bere léky, ale vývoj zvládá a nemá omezení. I to je dar. Je jiná. Někdy povídá zvláštní věci. Babička jí říká „vědma“. Když si v knížce prohlížela velikonoční příběh, plakala nad ukřižovaným Ježíšem. A když se jí David ptal, jestli ví, co je to anděl, tak řekla, že „takový pán - chodí nahoru a dolů“. A teď si tu s Rozárkou rozděluje role. „Ty umřeš a já tě budu hládit. Já mám anděla. Já taky umřela.“

Stalo se toho hodně, mezi nebem a zemí. Pane, jen ty to víš. A my víme, že jsme v tom tehdy nebyli sami. Ani Amálka. Že jsi byl s ní. Díky, že jsme si věru, že to máš ve své ruce, ničím z prožitých hrůz nenechali vzít. Děkujeme za všechny lidi, skrze které jsi nás povzbuzoval a pomáhal nám. A že to děláš dodnes.

Přezdívkou Prada nebo Miu Miu jsem dostala už na střední škole. Kdybych se nebála, že poškodím copyright proslulé podnikatelky a módní návrhářky, nechala bych si tak říkat dodnes. Ta ženská mě totiž vždycky fascinovala. Neskutečně bohatá, neskutečně inteligentní, schopná a celosvětově věhlasná. Prostě výjimečná ve všech ohledech. Ve srovnání s mou matkou, šedou myškou, vyhlíží i ve svém věku jako slunce vedle nějaké ušmudlané planety. A to jsou obě stejně staré. Inu životní vzory se nemusejí vylihnout zrovna ve vlastní rodině.

To ale bylo.

Ve svém civilním životě jsem se stala dost úspěšnou manažerkou v dost úspěšném a drahém časopise pro ženy. Muž, který se se mnou oženil, podle všech vyhrál v prestižní soutěži o skvělou manželku. Ale to také bylo.

vyšším. Je na mě spoleh i před vydáním posledního čísla roku. Ale je to zabíračka, které by nikdo nevěřil jen tak z vyprávění.

Součástí naší rodiny je Hermína. Je o pár let starší než já. Hned zkraje jsem jí řekla, že na domácnost máme Sáru, ona ať se věnuje Lauře od momentu, kdy ji vyzvedne z jeslí, do chvíle, kdy přijdu domů. Hermína u nás i spává, protože se vracím pozdě. Ludvík bývá sice doma o něco dřív, ale je tak vyšťavený, že na péči o dítě absolutně nemá. Nemám mu to za zlé, vždyť maká od nevidím do nevidím ve své firmě.

Je fajn, že se i vánoční dárky dají koupit na netu. Od investičního diamantu pro Hermínu až po značkový oblek pro Ludvíka. Dárky pro Lauru přivezli v době, kdy jsem jako obvykle nebyla doma. Dovozece prý měl co dělat, aby to za čtvrt hodiny přemístil z auta do naší haly. Ludvík s Hermínou to vybalovali a dělali si

Jak andělé odnesli Pradu

text **DELICIE NERKOVÁ**
ilustrace **ONDŘEJ KOŠTÁK**

Vůbec si nežijeme špatně, máme úplně všechno. Když jsem konečně otěhotněla, bylo mi skoro čtyřicet. Laura je vymodlené dítě ze zkumavky. Měla bratříčka, dodnes mu říkáme Heřmánek. Umřel při porodu jako menší a méně úspěšné dvojče. Co bychom dali za to, kdyby přežil, ale to se nestalo. Máma si myslí, že je v nebi, tak třeba jo, ale to sem nepatří. Bolest se schovala, ale zůstala v Heřmánkově a Lauřině otci a samozřejmě i ve mně.

Podřízení mi sice říkájí Mrs Pepper, ale myslím, že jim bylo upřímně líto, když se dozvěděli o částečně nevdařeném mateřství své Velké Šéfký. Možná ale cítili i zadostiučinění, protože konečně nejsem tak dokonalá...

Laura je nádherná, brzy jí budou dva roky. Jenže moje práce je také nádherná a brzy jí bude patnáct let. Moje práce je část mě samé. Jistě, je tady ještě Ludvík a Laura, ale bez mého podílu na vzniku a chodu časopisu, bych to nebyla já. Miu Miu Prada, v českém vydání a trochu při zemi, nicméně dostatečně oslnivá.

Advent.

V práci jsem skoro patnáct hodin denně. Čtenářky chtějí svůj plátek a já chci svůj byznys. Časopis není jen psaní článků a fotky. Časopis je organizmus, který má vyšší i nižší formy. Patřím k těm

legraci, že vánoční papír budu muset kupovat přímo u výrobce, aby ho bylo dost. Ale co, i na tohle mám lidi.

Štědrý den.

Laura je bledá, jen oči jí svítí nezdravým leskem. Nevnímá. Před hodinou měla teplotu 41 stupňů. Můžete mít plný kufr peněz, ale na Štědrým večer vás stejně vezmou jen na pohotovosti a zase pošlou domů. Tady máte antibiotika a dávejte studené zábaly. Bože, jak se dělá studený zábal? A Hermína odjela za naše prachy do Itálie lyžovat.

Kapří porce jsou v mrazáku, v lednici skomírá bramborový salát a rybí polívka od méj mámy. S Ludvíkem sedíme na zemi v dětském pokoji, ačkoliv náš obývák skýtá neuvěřitelné pohodlí. Opíráme se jeden o druhého a já už ani nebrečím, ani se nevztékám na soukromé a drahé jesle, kde nechají naši Lauru nakazit nějakým zatraceným virem. Těch dvacet tisíc, co jim měsíčně platíme, aby se kvalifikovaně postarali o naši vymodlenou holčičku, jsou vyhozené peníze. Ani nevím, jestli ty tety v jeslích nosí nějakou roušku, když je chřipková sezóna!

Skoro před půlnocí zazvonila u branky máma. Byla jsem úplně pař! Má to k nám z Vokovic víc než hodinu. Prý přijela

taxíkem, který před vraty čeká. Prý mi něco přinesla a ptá se, jak mi je. Proboha – co to plácá? Jak mi je? Vždyť je tady Laura, skoro v bezvědomí, a ona se ptá na mě? Dala mi pusy a malý balíček. Pak dala pusy Ludvíkovi a Lauře udělala křížek na čelo. Neměla jsem vůbec sílu to nějak v sobě zpracovat. Máma odešla, taxík odfrčel a zase jsme byli sami v přítomí dětského pokoje.

Otevřela jsem balíček. Byl to papírový betlém z mého dětství. Dítě v jeslích, spokojeně spinká, evidentně zdravé jak řípa. Marie, celá natěšená, až se klučík vzbudí, aby ho mohla nakojit. Hm, já se vždycky modlila, aby Laura spala co nejdéle a já mohla online pracovat, kojení nekojení. A Josef? Vůbec nevypadá jak zamindrákovaný podvedený tačka, je to kus chlapa s vizí a nadšením. Díky tomu asi mohla svatá rodina přežít i to bezdomovectví v Egyptě, jak stojí psáno.

Půlnoc.

Pořád tupě zírám na betlém a každou hodinu vyměňuji Lauře zábal. Ludvík spí na koberci, vedle sebe tablet. Opírám se o postýlku a zírám na ty betlémské jesle. Hlavně na tu šťastnou Marii a pokojně spící mimino. Jo, tohle by měl o Vánocích zažít každý, kdo má malé dítě. Šťestí, zdraví, pokoj svatý.

Hod Boží vánoční.

Laura spí, potí se, ale už má barvu, která neděsí. Snídám nějaké zbytky a k tomu velké silné kafe. Ludvíka jsem přestěhovala do ložnice i s tabletem. Neví o světě.

Zas si prohlížím ten betlém, už si připadám úchylně. A andělé prý volají a vytrubují, že Bůh našel zalíbení v lidech dobré vůle. Hm. Co to je?

Svátek sv. Štěpána.

Laura má hlad. Pokud nespí, žvatlá se mnou a chce Mínu. Myslím tím Hermínu. Povídám jí pohádky, dokud zas neusne. Už žádné zábaly. Nakonec si ji vezmu k sobě do postele, což nikdy nedělám, a spíme spolu. Poprvé v životě spím se svým dítětem pod jednou přikrývkou.

Sepsala jsem si takový scénář.

Zbývající sváteční volno jsem věnovala přemýšlení a nezbytné práci. Do detailu jsem vypracovala diagramy a postupy, z kterých je jasné, jak to bude v redakci vypadat, až odejdu. Vynechala jsem variantu, že mě nechají odvézt na psychiatrii, ale jinak je to zpracované do nejmenších podrobností. Rozesílám maily všem nadřízeným i podřízeným, píšu jim, co je třeba udělat v mé nepřítomnosti. Já si totiž nejdřív beru volno na ošetřování dítěte a pak chci všechno předat Jindře, která je mladá, ambiciózní a schopná.

Z časopisu odejdu, na nižší post, který by mě tak nezatežoval, nepomýšlím. Mrs Pepper nemůže dělat podřízenou svým bývalým nohsledům. Ale možná, že nebudu nějakou dobu pracovat vůbec. Na cestu do egyptského bezdomoví se nechystám, třebaže Ludvík se na mé rozhodnutí tváří podezřele nadšeně. Budoucnosti se kupodivu vůbec nebojím, ale budeme se nespíš muset obejít bez Hermíny, Sáry a cateringových večerí o půlnoci. Zfeku se svého vlastního auta, jeslí i dovolených v zámoří. Chci mít Lauru a její babičku tak blízko sebe, jak to jen bude možné.

A Prada?

Tu na zpáteční cestě z Betléma odnesli andělé.

Sláva buď Bohu na výsostech

Věra Matulíková

f

Slá - va buď Bo-hu na vý-so-stech, to na-vždy at' zní ze všech stran!

5

Slá - va buď Bo-hu na vý-so-stech, dnes na-ro-dil se nám náš Pán! *mf* Zá-stu-py ne-bes-ké

10

spo-lu s an-dě-ly ra-du-jí se ne-je-nom tu-hle ne-dě-li. Hlá-sa-jí všem li-dem

14

po-koj na ze-mi, ve-sel-te se, Pán Bůh v nás má za-lí-be-ní! Slá - va buď Bo-hu

18

na vý-so-stech, to na-vždy at' zní ze všech stran! Slá - va buď Bo-hu

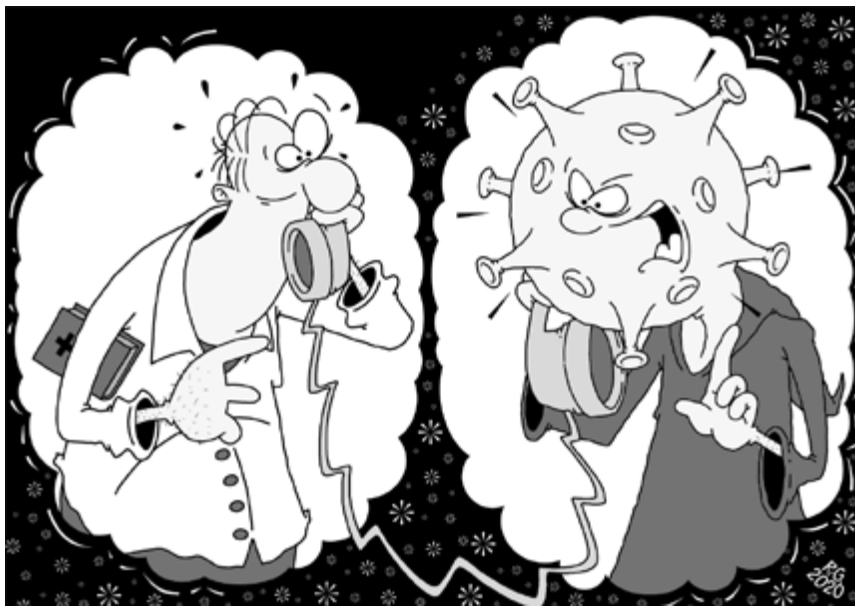
22

na vý-so-stech, dnes na-ro-dil se Kri-stus Pán!

COVID POZITIVNĚ

připravila **REDAKCE**
anekdota **ROMAN GADAS** foto **ARCHIV**

Dá se na onemocnění covidem-19 najít něco dobrého? Jaká je vaše zkušenost?

„Ano, pane kazateli, voláte správně – management skupinových aktivit. Zaručuji vám, že můj program přinese vašemu sboru mnoho pozitivního.“

EVA ČEJCHANOVÁ

Sbor CB v Náchodě,
výkonná redaktorka
časopisu BRÁNA

Znám lidi, kteří touto nemocí opravdu trpí, a znám lidi, kteří na ni umřeli. Znám bolest jejich blízkých. Na tom nejde najít dobrého nic. Ale věřím, že i zlo může Bůh ve své dobrotě použít, aby z něj vyrostlo něco dobrého. Jen se Ho nesmíme pustit. Nemohu mluvit o tom, jak Bůh zlo nákazy mění v dobro, měla jsem lehký průběh, ale přidala jsem si střípek do mozaiky, jaký je náš Bůh.

Celá ta zvláštní covidová doba je pro mě časem větší Boží blízkosti a Jeho pokoje. V době nemoci jsem měla možnost zase o trochu víc pochopit, jak moc nás Bůh obdarovává svým „každodenním chlebem“. Jídlo je jako matřjoška – horní

vrstva znamená naplnění potřeby zahnat hlad. Pak můžeme „jíst očima“ – těšit se z barev, z toho, jak vypadá. Další je vůně a chuť. Je to tak pestrá a atraktivní vrstva, že většina lidí dál nehledá. I mně to do té doby stačilo.

Pak najednou „v balení“ tato matřjoška chyběla. Každé ráno jsem zapřemýšlela, co budu jíst – a pak jsem očichala kořenky, ochutnala mletý pepř – a došla k závěru, že je to úplně jedno. Vesele jsem zajídala sušenky salámem, chroupala česnek, došlo i na kůru lišejníkového čaje (ten normálně nepožžu). Když nadšení z experimentů opadlo, otevřel se prostor pro vnímání další vrstvy – struktury. Zjistila jsem, že tavený sýr se od paštiky liší tím, že se lepí na zuby, že je příjemné zakusnout se do měkkého ovoce, dritit v zubech křupavé oříšky, cítit na jazyku chladivou jemnost jogurtu... Začala jsem si uvědomovat kolik toho ještě lze vnímat

a jaký je to dar. Znovu mi došlo, jak je Bůh ve svém stvořitelském díle geniální. A kolik toho opomíjme.

TOMÁŠ HOLUBEC

kazatel Sboru CB
v Karlových Varech

V říjnu jsem musel do postele s příznaky chřipky. Lepší to k mému rozčarování nebylo ani po týdnu a teploty neklesaly. Nakonec jsem skončil na covidovém testu a druhý den mi v mobilu pípla nepopulární SMS: POZITIVNÍ. Kromě dušnosti, kterou jsem neměl, vše odpovídalo tomu, jak se popisuje nemoc covid-19. Během téměř tří týdnů jsem to vyležel a byl prohlášen za zdravého. Nicméně pak trvalo ještě řadu dnů, než se mi vrátila síla

a ustoupila těžká únava. Můj průběh byl mírný, a tak se soucitem myslím na lidi, kteří mají těžké příznaky a život ohrožující stav.

Navzdory tomu se mi covid stal i požeňnáním. Během chřipkových dnů, než se to zlomilo, mě napadlo: Co když se to celé nějak blbě zvrtně a budu muset do nemocnice? A co když, co když...? Co by vlastně zachoval Pán Bůh z mého života, kdyby měl skončit dřív, než jsem si představoval? Vzpomněl jsem si na dopis Korintským (1K 3,10-15), kde se píše o Kristově soudu a ohni, který otestuje všechno naše dílo. Měl jsem dost času přemýšlet o Pavlově slově: „Zda někdo na

tomto základu staví ze zlata, stříbra, drahého kamení či ze dřeva, trávy, slámy – dílo každého vyjde najevo. Ukáže je onen den, neboť se zjeví v ohni; a oheň vyzkouší, jaké je dílo každého člověka.“

Z čeho vlastně stavím já? Co zůstane, a co shoří jako cár papíru? Mám sice za sebou 30 let kazatelské práce, ale ptám se: Pane, co z toho nakonec zůstane, až se vše ukáže ve tvém světle, bez příkras a maskování? A prosím Ducha svatého, aby přezkoumal a pročistil nejskrytější motivy mého srdce. Ne, nepřeu vám nikomu covid, ale přeju vám, abyste se také zastavili nad svým životem.

PAVLA LIOLIASOVÁ
Sbor CB
v Olomouci,
novinářka

„**Tak ještěže jsem** tu Rážovou netočil já,“ píplá mi SMS od kolegy. Byla středa 2. září dopoledne. Tři dny předtím jsem totiž, právě místo něj, jela udělat krátký rozhovor s hlavní hygieničkou Jarmilou Rážovou. A ve středu pak média přinesla informaci, že má paní Rážová koronavirus. V tu dobu už jsem byla u rodičů, uprostřed volného týdne, daleko od všech pracovních starostí s tématem, které novináři řeší už víc než půl roku. Po konzultaci s šumperskou hygienou nastupuji do karantény a objednávám se do nemocnice na kontrolní test.

„To jsem nemohla chytout, vřdyť jsme se potkaly jen chvilku a ke všemu venku,“ snažím se sama sebe uklidnit. Když mi pak o pár dní později v sobotu dopoledne volá neznámé číslo, už si tak jistá nejsem. „Ano, jste pozitivní.“ Během několikaminutového hovoru s hygieničkou popisují, že

mám už druhý den teploty, trochu kašlu, a hlavně jsem hodně unavená. A taky automaticky posílám do karantény oba rodiče, se kterými jsem se jako s jedinými potkala. Dodnes jsem opravdu ráda, že jsem, díky Pánu, měla průběh onemocnění poměrně mírný. Pár dní horečky, trochu déle velká únava, ale žádné větší komplikace.

Nechci covid-19 zlehčovat, ale já jsem si povinnou zneschopenku nazvala tak trochu dovolenou. Měla jsem štěstí v tom, že jsem izolaci trávila na chalupě v podhůří Jeseníků, takže jsem občas mohla jít alespoň na zahradu. A celá karanténa byla vlastně skvělou příležitostí se v každodenním shonu na pár dní zastavit, opravdu si odpočinout a pořádně se vyspat. Tímto taky děkuji mamince, která se o mě celou dobu starala a díky které jsem opravdu mohla i odpočívat. A jediná nevýhoda? Že se můj pobyt na Moravě tak protáhne, jsem nečekala, takže jsem si z Prahy přivezla málo knížek.

Obsah rubriky nemusí vyjadřovat názor redakční rady.

Mezi námi v Trans World Radio

Tam, kde letošní rok ubral na možnosti kontaktu, připomíná téma adventního a vánočního vysílání blízkost, která je nepřekonatelná – mezi námi. Právě takové místo si zvolil Bůh svým příchodem na svět v lidském těle, v malém Ježíšovi v jeslích.

Téma „Mezi námi“ bude znít od 1. prosince každý den v okénku **adventního kalendáře** (pondělí–pátek a neděle 8:00 a 18:00, sobota 7:50 a 18:00, v neděli navíc i v poledne). Letos v něm budou k poslechu slova členů redakce a nejbližších spolupracovníků.

Od Štědrého dne do Štěpána vám po 11. hodině dopolední dáme nahlédnout do života tří manželských párů. Jak slavili své první společné Vánoce, prozradí 24. 12. **Tomáš a Natálie Koutečtí**. O grandparentingu a nejen o něm promluví 25. 12. v hodině před polednem **Radek a Dagmar Kalenští**. Mezi časy se ocitneme 26. 12. s **Jiřím a Dášou Pospíšilovými**.

Sváteční večery po 19. hodině ozdobí setkání, která jdou do hloubky. Na Štědrý den přemýšlí Kateřina Hodecová se zástupcem biskupa Apoštolské církve pro misii **Petrem Rattayem** o tom, jak pečovat o své srdce. Boží hod vánoční se ponese ve znamení rozhovoru Lucie Endlicherové se starozákonníkem **Petrem Slámou** o tom, jak mluví Bůh s lidmi. K toulkám minulosti pozve 26. 12. Lída Hojková a její host, historička **Ester Pučálková**.

K vánočnímu a novoročnímu vysílání neodmyslitelně patří **bohoslužby** – ta štědrovečerní nabídne po 23. hodině záznam ze sboru CB Praha-Šeberov s kázáním **Roberta Harta**. V dalších dnech je bohoslužba připravena vždy v 9:00; nabídneme slova **Aloise Boháčka, Marie Bubikové** nebo **Jiřího Miška**.

Nezapomínáme ani na děti – v pohádkovém čase v 8:30 nebo po 13. hodině se dostane třeba na půvabnou vánoční knihu **Ivana Renče** Ušatý osel, nebeský posel nebo na klasiku – Dášeňku **Karla Čapka**.

Hudebně se ke slovu dostanou třeba české pastorely v podání **Magdaleny Kožené** a úpravě **Jakuba Jana Ryby** (24. 12., 21:00). Zníť bude dnes už legendární deska **Ivy Bittové** Kolednice (25. 12., 21:00), vánoční oratoria J. S. Bacha a Heinricha Schütze (26. 12. a 1. 1. ve 21:00) nebo album Chlebičky **bratřů Ebenových** (na Silvestra ve 21:00). Na ty pak naváže výroba nefalšovaných chlebiček, u které **Jakubu Limrovi** asistuje Lída Hojková.

Jak se ohlížet s výhledem dopředu? Otázka, kterou na sklonku roku pokládá Kateřina Hodecová terapeutce **Noemi Komrskové** – poslechněte si odpověď na Silvestra po 19. hodině.

K poslechu a zažití toho bude ještě více – všechny informace najdete na www.radio7.cz a FB **radio7cesky**. Těšíme se na vás.

LUCIE ENDLICHEROVÁ

SAMSON – RANAŘ NA SPRÁVNÉ STRANĚ

ptala se EVA ČEJCHANOVÁ

**A duch Hospodinův ho začal ponoukat v Danovském táboře
mezi Soreou a Eštaólem.
Soudců 13,25**

**Doc. PETR SLÁMA,
Ph.D. (1967)**

Na Katedře Starého
zákona ETF v Praze
vyučuje Starý
zákon, hebrejštinu
a výběrový kurz
judaistiky. Je ženatý,
s manželkou Lucíí
mají tři dcery.

**Úvodní verš zahajuje sérii Samsonových
skutků, které moc duchovně nevypada-
jí. Ponoukal Samsona Hospodinův duch,
aby si vzal Pelištejku, když to jinde zakazuje?
Navíc proti výslovnému přání rodičů?**

Samson opravdu moc duchovní nebyl. Hospodinovo ponoukání (použité sloveso znamená rušit, budit ze spánku) vedlo k tomu, že se Samson namísto poklidného vesnického života zapletl do politiky a do svých nepovedených vztahů. Rozhodně nevedlo k tomu, že by se zajímal o Boží slovo nebo o osudy svého národa. V celém svém příběhu Samson vystupuje jako nespoutaný živel. (Sd 13–16) Zajímá ho víno, ženy a zpěv. Jedná zcela impulzivně, bez plánu a své chyby opakuje.

**Ale Bůh si ho vyvolil. Příběh o Samsonově
narození připomíná vyprávění o Ježíšovi, Janu
Křtiteli nebo Izákovi – jeho rodiče navštívil anděl.
Samson má punc Božího pomazání. Kde se stala
chyba, že dopadl tak, jak dopadl?**

Čtvrtinu Samsonova příběhu zabírá vyprávění o jeho narození. Toto opravdu připomíná narození biblických velikánů: objeví se Hospodinův anděl, zvěstuje narození syna a ohlásí dílo, které má vykonat. Oba rodiče na ně odpovídají poslušně a vděčně. Ještě i o jeho dětství se píše, že „chlapec vyrostl a Hospodin mu žehnal“. (Sd 13,23) Pak ale

nastává sešup, který skončí až v troskách amfiteátru v Gáze. Ten neblahý směr předznamenává už první sloveso jeho dospělého života – do Timnaty, kde se zamiluje do své první Pelištejky, Samson „sestoupil“. (Sd 14,1) Oč slibnější rozjezd, o to tragičtější závěr. Samsonův příběh je krásná a silná biblická tragédie s několikaúrovňovým poučením.

Prvním poučením je, že si Hospodin k svému dílu angažuje hodně nesvatý „manšaft“. Samson svým svérázným způsobem své poslání („vysvobozovat Izraele z rukou Pelištejců“, Sd 13,5) přece jen splnil. Boží království není jen pro bledolící éterické typy, i když tak církev někdy vypadá. Patří do něj i hrubiáni a sukničkáři – společně s těmi bledolícími všichni jako ospravedlnění hříšníci. Naše zajištěná civilizace poslala bojovníky a lovce na odpočinek. Myslím, že to má za následek dnešní hlubokou krizi mužské role, kterou není snadné zvládnout a na které rozhodně nevydělají ženy. Takže: Samson k nám patří.

Za druhé Samson v mnoha svých rysech slouží jako odstrašující příklad. Od biblických dob se ve společenství věřících řeší smíšené sňatky. Platí až po dnes, že židovství se dědí po matce. Nejde přitom jen o to, že „otec je vždy nejistý“, jako spíše o chod domácnosti a o to, jestli v ní má poslušnost Božímu učení (pro židy třeba dvojí dřež, pro křesťany třeba nedělní vstávání) své místo, nebo ne. Rodiče proti Samsonovým svatbám s Pelištejkami sice nesměle protestují, ale výslovný odsudek těchto sňatků v příběhu nepadne. Jen barvitě líčení, jak kvůli svým Pelištejkám nakonec špatně dopadl. Je na čtenářích, aby si poučení dovedli sami.

**Samson zradil, co se dalo, mstil se na nevinných
lidech... Proč mu Bůh jeho povolání výslovně
neodňal jako třeba Saulovi?**

To je dobré srovnání. Saul je veliká a tragická postava Starého zákona, podobně jako Samson. Z hlediska občanské bezúhonnosti z toho Samson vychází mnohem hůř než Saul. Na jeho rukou lpí hektolitry lidské krve, svým nepřítelům se mstí vždy

MAJÍ VŠE, CO SE DÁ KOUPIŤ – NEMAJÍ LÁSKU, VZORY, HODNOTY.

STAŇTE SE SOUČÁSTÍ ŘEŠENÍ NOUZE MLADÉ GENERACE!

V rámci programu ZDRAVÁ MLÁDEŽ pomáháme potřebným již 25 let!

„Stále se zlepšuješ! Mám tě rád už od základky. Dnes je mi 19 a pořád vzpomínám na tvé přednášky.“

„Z Vašeho programu si odnáším, že kouření je nezdravé, a pokusím se to rozmluvit rodičům.“

„Nejvíce mě zaujal Váš životní příběh. Takhle hodina byla super a myslím, že to pomohlo v hodně rozhodnutích.“

PŘÍBĚH LEKTORKY:

Když jsem přednášela poprvé nové téma „Hodnota lidského života“, měla jsem obavu, jestli tomu studentky 2. ročníku zemědělské školy porozumí. Překvapilo mě, jak dobře spolupracovaly. Na konci se jedna přihlásila: „Chtěla bych se vás zeptat. Co si myslíte, že je smysl života?“

Taková otázka! Pochválila jsem ji, že o tom přemýšlí. Vrátila jsem se k prezentaci, kde vysvětluji, že záleží na tom, co ze svého života uděláme. A že osobně vidím jako nejdůležitější to, jestli člověk žije jen pro sebe nebo i pro druhé...

I Vy se můžete stát lektorem v našem programu Zdravá mládež. Grantové řízení vyhlášíme obvykle v únoru.

Investujte do naší mladé generace!

- Darovaných 500 Kč stačí na jednu besedu pro třídu plnou dětí.
- Podporujeme 28 křesťanských lektorů z řady církví.
- Lektori jsou studentům živým svědectvím toho, o čem mluví. Na přednášky navazují následné aktivity.

Prosíme přispějte na nový účet č. **2700139555/2010** (Fio), variabilní symbol **350**.

Všechny dary z ČR jsou plně použity pro podporu lektorů. Sdělte nám své kontaktní údaje a my Vám budeme pravidelně zasílat zprávy z činnosti lektorů. Děkujeme!

Nadace Mezinárodní potřeby
Vinohradská 909, Česká Trebová,
tel.: 732 373 573

Web: www.zdrava-mladez.cz

e-mail: nadace@mezinarodni-potreby.cz

několikanásobně, bez mrknutí oka přenechá svou ženu jednomu ze svých družbů. Když se mu to ale rozleží v hlavě, vyprovokuje lynč její rodiny, za který se nakonec pomstí jeho pachatelům, když jim – jak jinak – způsobí „zdrucující porážku“. (Sd 5,1-9)

Ale z hlediska biblického vyprávění, i když se nám to nemusí líbit, Samson svůj úkol „vysvobozovat z rukou Pelištejců“ vcelku poctivě, i když sebedestruktivně plní až do hořkého konce. O tom, že svůj úkol splnil alespoň z poloviny, nakonec svědčí i to, že o něm kniha Soudců dvakrát uvádí, že „soudil Izraele po dvacet let“. (Sd 15,20 a 16,31) To je polovina doby, po kterou Izraelci putovali pouští, nebo třeba do veřejného působení příkladného soudce Gedeóna.

Nemá smysl Samsona měřit dnešními etickými normami. Jeho příběh je řadou povedených historek o tom, jak to silák a ranař Samson nandal zlým nepřátelům, v tomto případě příslovečným Filištinům. Kromě poučení měly tyto historky určitě za cíl pobavit. V širším biblickém měřítku navíc toto vyprávění otevírá v knize Soudců sérii podivných příběhů, v kterých se opakovaně ozve povzdech: „V těch dnech neměli v Izraeli krále, každý dělal, co uznal za správné.“ Tyto příběhy chystají scénu pro nástup monarchie.

Takže se to ve skutečnosti mohlo celé stát jinak?

Určitě mohlo. Vyprávění ale vcelku odpovídá situaci národa, který žije v nebezpečném sousedství nebo rovnou poddanství většího a silnějšího národa. Vděčně si vypráví a přitom asi i všelijak dobarvuje a přifukuje příběhy všech svých hrdinů, kteří se proti utlačovatelům postavili. Takovým nebezpečným sousedstvím nebo poddanstvím silnějším a větším sousedům se vyznačovala převážná část dějin Božího lidu, takže vyprávění o Samsonovi mohlo rezonovat v době před babylónským zajetím i hluboko po něm. Je ale fakt, že závěrečná epizoda, kdy Samson rozvalí sloupy amfiteátru v Gaze, a tím způsobí smrt svých vězňů i svou vlastní, odpovídá nejlépe helénistické době.

V Novém zákoně je Samson zmíněn mezi těmi, kdo „vívou dobývali království a uskutečňovali Boží spravedlnost“. (Žd 11,33) Čím si tak dobré hodnocení zasloužil?

Prostě stál na správné straně. Patřil k Božímu lidu a bojoval proti jeho nepřátelům. My, křesťané jsme se během dlouhých staletí propracovali k univerzálnímu humanismu. Je-li někde nějaké dobro, tak je dobrem pouze tehdy, když je dobrem pro všechny. Ale Starý zákon představuje řadu povolání, která vždy napřed narýsují hranici „my versus oni“. Zvlášť zřetelné je to u Mojžíše a jeho mise k vysvobození Izraele z egyptského otroctví. To vysvobození stálo řadu egyptských životů. Nějak se tím – v teologii se pro to používá slovo eschatologicky – chystá dobro pro celý svět, ale začíná to tou hranicí a bojem proti těm, kdo jsou na druhé straně. Do téhle etapy patří také bláznivá a heroická vyprávění o Samsonovi.

Ukradené jogurty

Paní Helena žila v malém bytě pro sociálně potřebné občany. S nikým se nestýkala, občas se zastavila a postěžovala si na své zlobivé děti, ale vždy s láskyplným pohledem na všechny čtyři. Poprvé jsme spolu mohly více mluvit až po zvláštní události. Během obědové pauzy jsem jela nakoupit potraviny pro svoji rodinu. Když jsem přijela ke kanceláři, tašku s jogurty jsem položila vedle auta, druhou s pečivem také. Náhle jsem ucítila, jak malá ručka sahá do tašky a něco si bere. Otočila jsem se a spatřila vyděšený výraz tříleté Nikolky. Odhodila rohlík a přitiskla jogurt k drobnému tělíčku. Začala se třást a plakat.

děti se pomalu orientovaly na své koníčky a kamarády.

Jednoho dne zaklepala na naše dveře mladá žena. Sdělila mi, že čeká s mým mužem dítě. Zbortil se mi celý svět a všechny naděje do budoucna. Já totiž v té době také byla těhotná, čekala jsem dvojčata. Pevně jsem věřila, že se muž rozhodne správně – milenku s dítětem zajistí, ale zůstane se mnou a našimi dětmi. Rozhodl se ale tak, jak bylo pro něj v tu chvíli nejvýhodnější. Milence dal peníze na interrupci a jako „bolestné“ jí koupil nové auto. Mně sbalil věci a vyhodil mne na ulici.

První noc jsem s dětmi spala u kamarádky. Ty další po příbuzných. Nakonec se se mnou rozvedl, jeho firma zkrachovala

ZE TMY K NADEŽI

Příběhy ztracených existencí

„Máš hlad?“ zeptala jsem se. Neřekla ani slovo a plakala dál. Kapesníčkem jsem jí otřela slzy a podala sušenku. Rychle ji otevřela a doslova hltala sousto po soustu. V tom příběhu její o rok starší bráška a prosil také o jogurt a sušenku. Už jsem se naklábala do auta, ale zarazila mne jejich matka. „Nežebrejte! Vy jste to ukradli? Počkejte těch facek!“ křičela na děti. Ty rychle utekly domů a matka zůstala stát spolu se mnou na prázdném parkovišti. Mlčely jsme. Začala plakat, skrčila se vedle auta a položila hlavu do dlaní. Sedla jsem si vedle ní a zeptala se: „Nemáte peníze na jídlo?“ Tichým hlasem odpověděla, že nemají a moc se stydí. Pomohla jsem jí vstát a doprovodila ji do bytu. Zavřela dveře, posadila mne do kuchyně a začala vyprávět:

„Vdávala jsem se v osmnácti letech, svatbu jsme měli velikou a v kostele. Rodiče nás vychovávali ve víře a celé dětství jsem prožila s vědomím, že mne má

Začala se třást a plakat. „Máš hlad?“ zeptala jsem se. Neřekla ani slovo a plakala dál.

někdo rád a že můj život není náhoda. Brzy po svatbě se nám narodily dvě děti. Všechno bylo krásné, problémy se dařilo řešit a krize přicházely a zase odcházely. Muž se rozhodl podnikat a já ho podpořila. Měl stavební firmu a začal vydělávat velké peníze. Z malého podnájemního bytu jsme se přestěhovali do velkého pětipokojového a za rok jsme už začali stavět náš vysněný dům. Ale stejně rychle, jak jsme bohatli, odcházela naše láska. Luxusní dovolené čpely prázdnotou, večery ve velkém novém domě jsem trávila sama a naše

a on odešel neznámo kam. Protože jsem vše investovala do rodiny, nemám ani vystudovanou žádnou školu, nemám hlídání, abych šla do práce, nemám vůbec nic. Žiji z podpory, splácím dluhy z manželství a na jídlo pro nás pět mám asi tisíc korun na měsíc. Moc mne mrzí, že moje děti ukradly těm vašim jogurty. Selhala jsem jako manželka i jako matka. A to jsem Bohu slíbila, že budu výborná a bezchybná.“

Stiskla jsem jí ruku, podívala se jí do očí a řekla: „Mě zase mrzí, že jsem těch jogurtů nekoupila víc. Protože díky nim vám mohu říct, že jste výborná matka a neselhala jste. A Bůh? Sedí teď mezi námi a je na vás neuvěřitelně hrdý.“

Paní Helena po roce opustila život ve vyloučené lokalitě, žije v pronájmu ve městě a našla si práci jako asistentka ve škole. Její děti už jogurty krást nemusí. ■

PAVLÍNA BŘEŇOVÁ

vedoucí pobočky Naděje, Česká Třebová

Vyluštěte tajenku a vyhraje knihu

Tajenku zašlete do 16. 12. 2020 na adresu krizovka@cb.cz.

Vylosovaný výherce získává **nově vydanou knihu pro děti autorky Kristy Gerloffové Širel a děti z Jeruzaléma**. Výhru věnuje vydavatel.

POMŮCKA: AREFU IRAS, KUMA LANÁRIA	TROPICKÁ ROSTLINA	TLAK	OŠIDNÁ	NA ZADNÍ STRANĚ	POD NOS	NÁZEV PLANETKY	SKON	HVĚZDA V SOUHVEZ- DÍ DRAKA	SMĚR BUDDHIS- MU	V POŘÁDKU	ŘADOVÁ ČÍSLOVKA	NĚMECKÝ „MŮJ“
SOUHLAS			PROHLUBĚN PŘI ZKOUŠCE TVRDOSTI					PARAMETR OBJEKTIVU				
1. DÍL TAJENKY			2. DÍL TAJENKY									
BIZETOVO DÍLO										ŘÍMSKÝCH 1001		
										MAZANICE		
KOČOVNÍK					FILMOVÁ HVĚZDA				VLASTNÍK			
									POMOCNÍCI FARÁŘŮ			
RUMUNSKÁ OBEČ								STYL JAMAJSKÉ HUDBY			HORNÍ KONČETINY	DROBNÝ CIZOPASNÝ HMYZ
	JEDNOTKA ELEKTRIC- KÉHO NAPĚTÍ	ZKR. TLAKU KRVĚ		DESPOTA				OCAS TETRÍVKA				
		CHUDOZU- BY SAVEC										
VANUTÍ (knižně)									ANGLICKÝ „ŠVESTKA“			
									ŠACHOVÝ KOEFIČIENT			
DRAHÉ KAMENY MLÉČNÉ BARVY								STUPŇOVA- NÍ PŘIDAV- NYCH JMEN NÁPLAST				
SOLMIZAČNÍ SLABÍKA		SETINA HEKTARU			NÁLEV	PRO- TÁHNOUT LÁTKOU STEHY	TKANINA NA TEPLÉ PRÁDLO					
		KLEPÁNÍ										
ÚDER RÓHY			ZLÝ SKRÍTEK				V MINULÉM ROČE				VĚZENÍ	STAVEBNÍ MATERIÁL
			DOBŘÁ NÁLADA				EVRO- PÁNŮVA					
	FRAN- COVKA	MYDLICE LÉKÁRSKÁ (lidové)							SLOVENSKÝ „JINAM“			
		MARUŠ							CHVOST			
ZÁVĚR MODLITBY				PROME- NADA						PAPOUŠEK		
				VYLÍHLÉ RYBY						BĚLOVESKÁ Kyselka		
CHYTIT					DIBLIČI						NÁZEV ŘÍMSKÉ 50	
					ZNAČKA NIKLU						DOMÁCKÝ OLIVER	
3. DÍL TAJENKY												
VÁŽNOST								PŘEMETY				

Tajenka z čísla 11/2020: Nenechte se nikým připravit o vítěznou odměnu.

Knihu Jdu s hlavou vztyčenou vyhrává **Jitka Svobodová**, Chýnov. Připravil Dušan Karkuš.

TEN TEMNÝ, TEMNÝ ROK...

text LIBOR DUCHEK

Máme za sebou možná jeden z nejtemnějších roků, co jsme dosud prožili. Nebylo to sucho, hlad ani válka – byla to nemoc. Nicméně z velké části jsme sami netrpěli nijak zvlášť větší nemocností než jiné roky. Osobně se mi díky restrikcím letos vyhnuly i obyčejné chřipky a virózy. Zažívali jsme nemoc s výborným PR. Slyšeli jsme o ní denně. Stala se nejfrekventovanějším slovem, tématem nepřeborných vtipů. Přesto zprávy většinou naši náladu zhoršovaly a na podzim jsme přestávali vidět světlo na konci tunelu.

Bylo ovšem pořád možné se od sdělovacích prostředků záměrně odstříhnout. Čemu jsme se však jen těžko mohli vyhnout, byla nedobrovolná izolace a postupné zákazy mnoha našich volno-

SKUTEČNÝ RŮST JE MOŽNÝ JEN VE VZTAHU – K BOHU A K LIDEM.

časových, ale i esenciálních aktivit. Slyšel jsem jeden genderově nekorektní bonmot: „Muži přišli během karantény zkrátka – vzali jim hospody, fotbal, olympiádu, kino, a nakonec i kancelář. Ženy si mohly klidně dál vařit, uklízet a vyšívat.“ Utichlo mnoho společenských akcí. Naopak na zahrádkách a samodělných stavbách byl vidět nebývalý ruch. Má kamarádka z venkova si chválila, že se jí podařilo dodělat tolik věcí kolem baráku, na co by nenasbírala čas ani za deset let.

Objektivně minulý rok nebyl těžší než roky v období komunismu, protektorátu či za světové krize ve třicátých letech. Co však bylo těžké, bylo být bez přátel. Obtížné věci se dají zvládat mnohem lépe ve skupině. V karanténě jsem vzpomínal na vojnu – snad každý voják si z vojny, kromě

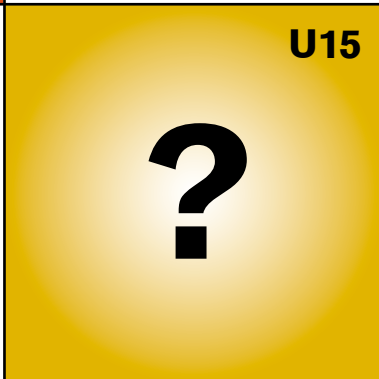
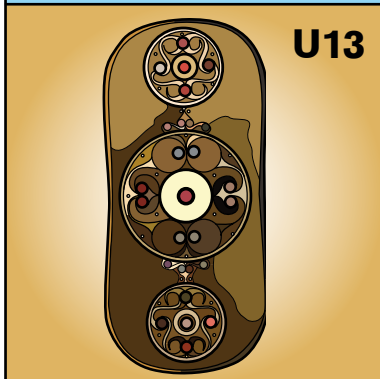
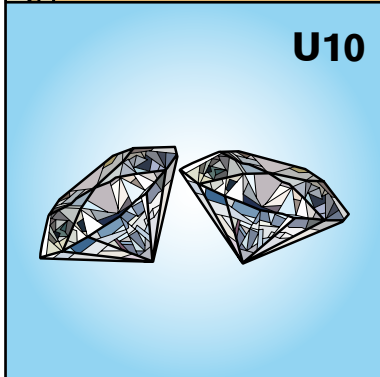
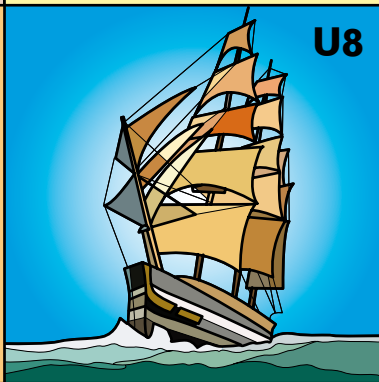
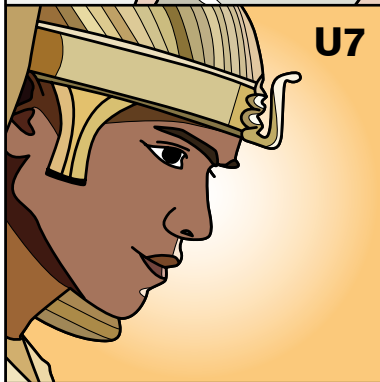
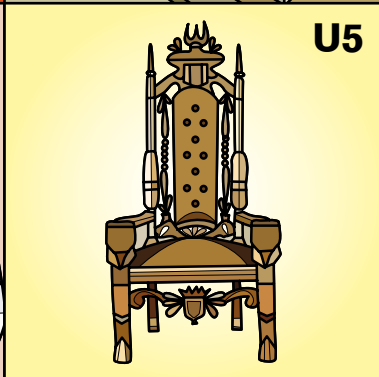
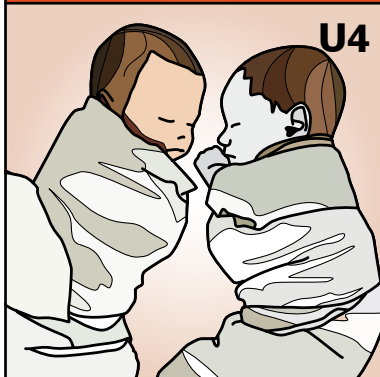
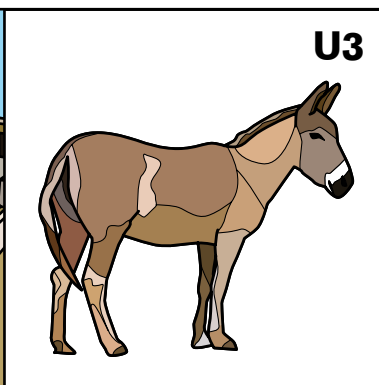
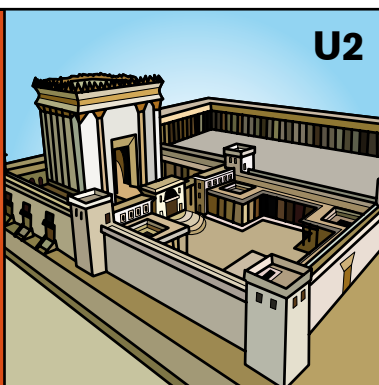
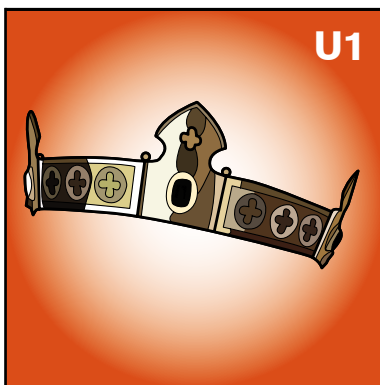

LIBOR DUCHEK
doktorand ETF UK
v Praze, člen Sboru CB
Praha-Smíchov

plechovek s vapřovým, odnese také skvělé kamarády, kteří mu pomohli ten dril a nesmyslnost vydržet. Přátele, kteří umí přinést humor do těžkých situací, kteří vás dokážou vyslechnout, se kterými si můžete rozumět i beze slov.

Mottem epidemie bylo: „Jsme v tom spolu.“ Pravdou však je, že jsme cítili, jak moc jsme v tom sami a že tu tíží samoty, nálož frustrace a depresí si musíme nést každý sám. Samozřejmě to bylo těžší pro lidi bez rodin – nedokážu si ani představit, jaké to bylo v domovech důchodců, kde byly zakázány návštěvy. Mohli jsme si volat, posílat fotky... ale není to takové... není to celé. V telefonátu vystavujete jen jednu ze svých mnoha tváří. Krátkou radost, že jsme mohli hovořit se svým blízkým, pak velmi snadno vystřídá dlouhý smutek, že jsme od sebe daleko. Stejně tak voják, který se každý večer dívá na fotku své milé, není pro to šťastný, ale spíše naopak. Neutěší ho ani další bonmot: „Nejsi sám, kdo je sám.“

To, co nyní pojmenovávám, asi není nic nového, nic, co bychom tisíckrát během tohoto roku nezakoušeli a nevnímali. Je to však jen tou nemocí? Byli jsme v minulých letech méně osamocení než letos? Myslím, že kvůli mnoha věcem, které běžně děláme, ani nevnímáme, jak moc jsme sami. Proto bych rád ukončil výzvu. Buďme více se svými přáteli, se svými bližními. Je to vzácné a velmi křehké. Přitom skutečný růst je možný jen ve vztahu – k Bohu a k lidem. Kež v našich samotách se díky Bohu smyje kal našeho sobectví a v pokorné přítomnosti vzklíčí láska a vděčnost ke stvořenému, která se pak stane kvasem budoucí radosti ze společenství. ■

V minulém čísle:
SAMUEL

Tištěné pexeso na tuhém papíru lze objednat na brana@cb.cz za cenu 30 Kč za kus. Objednaná pexesa zasíláme na sbory s výtiskem dalšího čísla časopisu Brána.

SOUTĚŽTE O BIBLICKÉ PEXESO!

Podle obrázků urči, která biblická postava bude na posledním pexesu, a odpověď zašli na krizovka@cb.cz do 16. 12. 2020. Deset vylosovaných dostane výtiské pexeso. Po vylosování výherců můžete s novou sadou obrázků hrát pexeso on-line na www.brana.cb.cz.

